

NORDEN NU

1 – januar – 2018

**Nordisk Råds
litteraturprisvinder
Kirsten Thorup:
Lyset er Norden**

**Finlands ex-præsident Terja
Halonen: Norden består af
feminine værdier**

**Sydslesvigs stærke kvinde
efter toppolitik: Nu gælder
det Foreningen Norden**

Foreningen og NORDEN – to sider af samme sag

Først et stort tillykke til vores danske Kirsten Thorup, som modtog Nordisk Råds Litteraturpris 2017 – og som fortæller om sit forhold til Norden på de følgende sider. Hædersprisen til Thorup er fortjent!

På tillidsmandsdagen i november kunne jeg minde om, at Foreningerne Norden har stået fadder til ikke bare indholdet i det nordiske samarbejde, men også strukturerne med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Jeg kan tilføje, at indsatsen ikke er glemt. Da jeg for nylig mødtes med Nordisk Ministerråds generalsekretær om vores jubilæum, gjorde han det ganske klart, at ministerrådet ser det som helt selvfølgeligt at bidrage til jubilæet. Som han sagde: Det er også vores jubilæum!

Men kan vi også levere varen i dag – 99 år efter stiftelsen?

Vi skal ikke gå mange dage tilbage, før vi kan finde svar – blot et af mange positive:

Vi rettede i foråret henvendelse til Folketingets medieordførere og kulturministeren i forbindelse med de igangværende medieforhandlinger, hvor vi anbefalede, at en ny distributør af tv-pakker gennem det digitale sendenet skal øge antallet af nabolandskanaler i grundpakken. Og de tog vores anbefaling til sig, og i de nye udbudsbetingelser står, at der fremover skal være mindst tre nabolandskanaler med i pakken mod i dag én! Læs mere inde i bladet.

En række andre eksempler på, at vores indsats bærer frugt kunne nævnes. Når vi næste år fejrer vores 100-års jubilæum har vi derfor hverken brug for iltmaske eller rollator. Vi er stadig friske – og ikke mindst: der er fortsat brug for os! Vi har en

fantastisk fortid, men vi er også fortrøstningsfulde på fremtiden.

Foreningen og NORDEN er to sider af samme sag.

Godt nytår til alle medlemmer fra

Mogens Jensen, landsformand

Mogens Jensen taler på Nordisk Råds session i Reykjavik i 2016.

Foto: Johannes Jansson, norden.org

Udgiver:
Foreningen NORDEN,
Vandkunsten 12,
1467 København K

Landsformand, Mogens Jensen, MF
Generalsekretær, Peter Jon Larsen

Protektor, Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II

Telefon: 35 42 63 25
landskontoret@foreningen-Norden.dk
www.foreningen-norden.dk

Redaktion:
Esben Ørberg,
ansvarshavende redaktør,
Telefon: 27 25 80 40,
redaktion@foreningen-Norden.dk

Kenn Clarke, grafisk tilrettelægger
kennclarke@gmail.com
www.kennclarke.wix.com/clarke

Annoncesalg:
Vendemus, www.vendemus.dk
Louise Trankjær,
louise@vendemus.dk,
72 22 70 80 / 27 85 70 82

NORDEN NU udkommer i januar, april,
juni og oktober.

ISSN: 0901-4950.

Tryk: Rosendahls.

Næste nummer udkommer 9. april.
2018.

Forsidefoto:
Lærke Posselt for Gyldendal.

Erindring om Norden

Kirsten Thorup voksede op i en nordisk atmosfære i en lille fynsk landsby i 40'erne. I dag har hun ikke samme stærke fornemmelse af at høre til i Norden. Men hun mener, at der stadig er tætte bånd – især kulturelle – mellem befolkningerne i de nordiske lande. Mød vinderen af Nordisk Råds Litteraturpris 2017.

I dag ved alle, at Kirsten Thorup modtog Nordisk Råds Litteraturpris i efteråret for romanen 'Erindring om kærligheden'. Men det vidste ingen, da dette interview blev foretaget umiddelbart før Kirsten Thorup rejste til Helsingfors, hvor de 12 nominerede bed negle, indtil spændingen blev udløst.

Interviewet kunne sagtens have fundet sted efter prisuddelingen. Tidspunktet betyder ikke det store. Det var selve nomineringen, der gjorde, at redaktionen besluttede at interviewe de to danske nominerede om deres forhold til Norden. Som læserne vil huske fra sidste nummer af NORDEN NU havde vi en samtale med den anden nominerede, Christina Hesselholdt – og i begge tilfælde var det med nogen usikkerhed, at vi henvendte os til de to forfattere. Det var jo ikke sikkert, at Norden sagde dem noget.

Men det gjorde Norden. Som Norden gør for de fleste.

50 år som forfatter

Kirsten Thorup, født 1942, debuterede i 1967 med digtsamlingen 'Indeni Udenfor' og har skrevet digte, noveller, skuespil og dramatik til tv og radio. Hun er dog især kendt for sine romaner. De har gjort hende til en af Danmarks mest læste forfattere gennem flere årtier.

Hvad betyder det for dig at være nomineret til Litteraturprisen?

- Meget. Rigtig meget. Det er en stor pris, der også nyder prestige ude i verden. Der bliver lagt mærke til Nordisk Råds Litteraturpris. Den er også et flot eksempel på, at når de nordiske lande satser på noget sammen, så får Norden vægt.

Hvad er dit eget, private forhold til de øvrige nordiske lande og til Norden som helhed?

- Jeg er vokset op lige efter krigen, hvor de nordiske lande betød meget – også for mig. Som barn tænkte jeg, at det var heldigt, at Sverige kunne være en slags tilflugtsland, fordi Sverige kun var indirekte involveret i verdenskrigen – i modsætning til Norge og Finland, som jo havde meget hårdere krigsforløb end Danmark.

Idrætten bragte folk sammen

- Gennem min far fik jeg et særligt forhold til Norge. Har var formand for fodboldklubben i Gelsted på Fyn, hvor jeg voksede op, og selv aktiv fodboldspiller. Klubben inviterede et norsk hold til Gelsted og det blev til flere udvekslinger gennem årene, hvor vi havde nordmænd indkvarterede. Der kom også piger hened og jeg havde en norsk penneveninde. Vi havde finske børn boende efter krigen. Jo, jeg oplevede en atmosfære af Norden. Norden var det sted, hvor vi hørte til, hvor vi hørte hjemme.

Hvilke ord vil du sætte på 'begrebet' Norden?

- Især tre ord. Vejret, melankolien og friheden. Vejret præger os meget, og kulden gør, at vi er meget inden døre og det barske vejr og mørket om vinteren er vel også grunden til melankolien. Selvom friheden aldrig er vundet én gang for alle, har vi relativt frie samfund i Norden – ikke kun politisk, men på mange planer. Men jeg vil også sige, at forskellene mellem os er blevet mere udprægede efter indvandringen sydfra. Landene tackler indvandringen meget forskelligt, se blot Sverige og Danmark. Derfor opleves Norden heller ikke længere i så høj grad som en enhed, bortset fra vores grundlæggende samfundsmodel, som selv Nelson Mandela fremhævede. Men politisk er vi ikke så samlede mere. Kulturelt går det bedre.

Norden ikke længere så samlet

Hvilke værdier knytter os sammen i Norden?

- Frihed er jo igen ordet, som falder lige for. Tænk blot på kvindernes frigørelse og den seksuelle frigørelse, som jeg oplevede i 60'erne og 70'erne. Men der er ingen grund til, at vi falder i svime over frigørelsen. På mange områder er vi langt fra at være ligestillede i Danmark, tænk for eksempel på lønforskellene mellem kønnene og den skæve repræsentation af kvinder, især lokalpolitisk og på topposter i erhvervslivet.

- Jeg oplever Norden som mere splittet end tidligere. Jeg har aldrig været aktivt involveret i nordisk arbejde. Men jeg tror, at globaliseringen har fjernet os fra den nordiske tanke og sammenholdet inden for de nordiske lande. Det er ikke mit indtryk, at de nordiske lande har et specielt tæt samarbejde inden for EU. Det havde jeg faktisk forestillet mig, der kunne være.

Du mener altså, at vi går mod et Norden, der er mindre forbundet end tidligere?

- Ja, der var årtier, hvor 'den nordiske model' var meget estimeret i hele verden. Oluf Palme var en af eksponenterne for det moderne Norden, som byggede stærke demokratier. Netop ikke et enkelt lands model, men en nordisk model. Det betød meget for mig og mange andre at være en del af den model. I dag er Norden ikke længere så påtrængende. Jeg har i hvert fald ikke personligt den nordiske fornemmelse, som jeg havde, da jeg var yngre.

Nordiske kunstnere føler sig beslægtede

Hvordan tror du, at det nordiske samarbejde vil udvikle sig fremover? På hvilke områder tror du, at der vil ske en forandring?

- Jeg synes stadig, at det kulturelle lever stærkt i Norden. Som det altid har gjort. Som ung var jeg til debutantmøder på Hässleholm Slot og forfatterskolerne har i dag et tæt samarbejde. Jeg fik dengang som

- Jeg oplever Norden som mere splittet end tidligere. Jeg har aldrig været aktivt involveret i Nordisk arbejde. Men jeg tror, at globaliseringen har fjernet os fra den nordiske tanke og sammenholdet inden for de nordiske lande, siger Kirsten Thorup, som her holder takketale i Helsingfors, da hun netop har modtaget Nordisk Råds Litteraturpris 2017. Foto: Magnus Fröderberg, norden.org

ung finske forfattervenner og boede en måned i Finland. Jeg oplever også i dag, at mange kunstnere har tætte forbindelser i Norden.

Hvilke nordiske personligheder har gjort størst indtryk på dig gennem tiden?

- Blandt forfattere tænker jeg umiddelbart på klassikere som Strindberg og Ibsen. Af de yngre forfattere er der svenske Sara Stridsberg, finske Sofi Oksanen og Jon Fosse, den norske dramatiker. Blandt politikere rager Oluf Palme og norske Gro Harlem Brundtland op over de fleste.

Lyset er Norden

Kan du komme på et sted, som virkelig symboliserer Norden?

- Ikke et bestemt geografisk sted, men lyset, de lyse nætter. Lyset er simpelthen Norden og det forbavser alle, som kommer sydfra. Jeg har desværre ikke selv oplevet midnatsol, men jeg må nå derop! Jeg har derimod oplevet lysets kontrast, mørket i Finland, da jeg var ung. Rovaniemi, der ligger på Polarcirklen og Ivalo et stykke ovenfor. Mørket der. Midt på dagen en blodrød sol, der hang lige over horisonten og forsvandt ned under horisonten igen to en halv time senere. Og Nordlyset i Norrland i Sverige, har jeg oplevet. Et grønt bølgende gardin, der hang ned fra himlen.

Hvilket sted i Norden har du følt dig bedst tilpas?

- Jotunheimen i Norge gjorde stort indtryk på mig, da jeg vandrede der som ung. Der var brændende sol som i Italien. Og så var der sne samtidig. Det var fuldstændig magisk. Men jeg har rejst for lidt i Norden og der er mange andre steder, som jeg gerne vil se. Men jeg skal skynde mig, hvis jeg skal nå det! øø

Hun holder porten til Norden åben

Hun har sagt farvel til politik efter 20 år, senest som kultur-, justits- og europaminister i Slesvig-Holsten. Men 70-årige Anke Spoorendonk er fortsat aktiv – nu også som formand for Foreningen NORDEN i Sydslesvig.

Når man beder politiske iagttagere i Sydslesvig om en beskrivelse af Anke Spoorendonk, lyder det ikke sjældent, at hun er Sydslesvigs 'Mutti', en regional udgave af forbundskansler Angela Merkel. Og det skyldes ikke partitilhørsforholdet, Merkel er konservativ fra CDU, Spoorendonk er centrum-venstre fra Sydslesvigsk Vælgerforening. Nej, sammenligningen skyldes, at begge kvinder betragtes som samlende politiske personligheder, der rækker langt ud over deres egne vælgere.

Historikeren Anke Spoorendonk har nu, i en alder af 70 år, trukket sig fra aktiv partipolitik, men fortsætter sit grænseoverskridende arbejde som nyvalgt formand for Foreningen NORDEN i Sydslesvig.

Over grænser

- Det dansk-tyske samarbejde har altid optaget mig. Det er jo livsnødvendigt for os i det danske mindretal syd for grænsen. Vi skal skabe forbindelser over grænsen for at eksistere. Og det mener jeg i det hele taget, at lande og regioner bør gøre i højere grad. Vi er jo ikke bare porten til Danmark, nej, vi er porten til Norden, siger Anke Spoorendonk og tilføjer, at regeringen i Schlesvig-Holsten i hendes periode vedtog en rammeplan for det dansk-tyske samarbejde, som beskriver delstaten som en del af Europas Norden.

- Rammeplanen var medvirkende til, at delstatsparlamentet fik observerstatus i Nordisk Råd. Det handlede om at styrke Slesvig-Holstens rolle i den parlamentariske Østersøkonference og i Østersø samarbejdet som helhed. Politisk set giver det Slesvig-Holsten mulighed for at markere sig som en del af det nordiske i Europa. For mig personligt har det altid været vigtigt at se og formidle, hvordan Norden har løst vigtige samfundsspørgsmål og ydet betydelige bidrag til kulturlivet.

Informationskontor i Flensborg

Anke Spoorendonk fremhæver, at Nordisk Ministerråd fortsat er en vigtig finansieringskilde for Det Nordiske Informationskontor i Flensborg. Det er hun utrolig glad for og hun tillægger den danske delegation ved Nordisk Råd æren for, at kontoret fortsat eksisterer. Kontoret rådgiver og hjælper de kræfter, der ønsker at fremme det nordiske samarbejde. Men kontoret står ikke alene.

- Det folkelige arbejde er dybt forankret i Foreningen NORDEN. Det tiltaler mig, at foreningen arbejder

Anke Spoorendonk er kender af Norden. Gennem 10 år kom hun særligt meget i Vesterås i Sverige, fordi hendes søn boede der. Hun læser gerne svensk og kan på "skandinavisk" sagtens gøre sig forståelig på både svensk og norsk. Foto: ssw.

lokalt og konkret. Jeg er ikke så meget for abstrakte søndagstaler. Jeg ser det som foreningens opgave at skabe rammer for de gode møder mellem mennesker og formidle viden om Norden. Det kan være forfattermøder, udstillinger og meget andet. Vi har fat i den lange ende. Mulighederne for at styrke de menneskelige forbindelser mellem vores grænseland og det øvrige Norden er gode. Interessen er der.

Højskolerne kan spille stor rolle

- Jeg håber, at højskolerne kommer til at spille en større rolle. Vi har vores egen højskole Jaruplund, som sagtens kan tiltrække deltagere til ugelange nordiske kurser. I år afholder vi f.eks. det traditionelle Venskabsbystævne sammen med

Jaruplund Højskole, lyder det fra den nye formand, som dog ikke vil tillægges æren for mere end godt er.

- Vi har en velfungerende bestyrelse, og jeg har et fint parløb med den hidtidige formand Svend Kohrt, som heldigvis er fortsat som næstformand. Min særlige indsats kan bestå i at få flere til at deltage i det nordiske arbejde. Det er værd at huske, at man kan gå begge veje gennem porten til Europa! Det gælder uanset om man rejser fysisk gennem porten eller om det er viden og holdninger, der udveksles.

Vi orienterer os efter Norden

For Anke Spoorendonk er Norden en måde at se omgivelserne og samfundet på. Hun fremhæver medborgerskab, arbejdsmarked,

fagforeningernes betydning og hele velfærdsmodellen.

- I Sydslesvigsk Vælgerforening orienterer vi os efter den samfundsmæssige og politiske udvikling i Norden. På denne måde giver vi politikken i Slesvig-Holsten vigtige ny impulser - f. eks. i arbejdsmarkeds-, social- og uddannelsespolitikken, men også hvad angår kulturpolitikken. Vi står for et nærdemokrati, som det findes i de nordiske lande: Politiske beslutninger skal træffes så nært på borgerne som muligt og borgerne skal have mulighed for at få indflydelse på politikken. Derfor er det også helt naturligt for mig at engagere mig i Foreningen NORDEN. Jeg står for nordiske værdier og for befolkningernes samarbejde, siger Spoorendonk. eø

Anke Spoorendonk

Da Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) fra juni 2012 til juni 2017 dannede en koalitionsregering sammen med SPD og De Grønne, var Spoorendonk Slesvig-Holstens viceministerpræsident og justits-, kultur- og europaminister.

Anke Spoorendonk voksede op i Bustrup i nærheden af Slesvig by.

Hun læste historie og tysk på Københavns Universitet og blev i 1977 lærer på Duborg-Skolen, det danske gymnasium i Flensborg, hvorfra hun selv blev student i 1966.

Mellem 1990 og 1996 var hun kredsmedlem i Slesvig-Flensborg amt, hvor hun repræsenterede partiet i kulturudvalget. I 1996 blev

hun for første gang valgt ind i den slesvig-holstenske landdag i Kiel. Efter landdagsvalget i 2005 modtog hun mordtrusler og måtte have politibeskyttelse, efter at SSWs landdagsgruppe blev tungen på vægtskålen og erklærede sig parate til at støtte en rød-grøn mindretalsregering. Kilde: Wikipedia.

Nordisk Informationskontor

Kontoret beskriver sig selv således:

NISS - Nordisk Info i Sønderjylland/Sydslesvig er en selvstændig organisation, som er knyttet til både Nordisk Ministerråd og Foreningen NORDEN. NISS har til opgave at udbrede kendskabet til nordisk kultur og samfundsforhold og at informere om det nordiske samarbejde. Det sker gennem en række aktiviteter i Flensburg og i det dansk/tyske grænseland.

Centrale temaer for NISS er nordisk kunst & kultur, nordiske sprog og bæredygtig udvikling i Norden. Vi inviterer til kulturarrangementer, informerer om aktuelle emner via konferencer og engagerer os i projekter i samarbejde med skoler og andre uddannelsesinstitutioner i Sydslesvig, grænselandet og de nordiske lande.

Vi ønsker at øge forståelsen for vore nordiske naboer ved at fremme kendskabet til nordiske sprog. Vi støtter en aktiv deltagelse i samfundsemner som basis for det nordiske samarbejde. Og vi går kreative veje ved at forbinde kunst, kultur og bæredygtig udvikling i fagligt kompetente projekter.

Flere nordiske tv-kanaler i digital tv-pakke

Medieordførerne i Folketinget har sikret, at antallet af nabolandskanaler øges fra én til tre fra 2020. Foreningen NORDEN har påvirket beslutningen - og er begejstret.

Når den nye distributør af tv-pakker gennem det digitale sendenet er fundet, skal den heldige vinder af udbuddet øge antallet af nabolandskanaler fra én til tre. Dette er et af de krav til indholdet af grundpakken, som Folketingets mediepolitiske ordførere netop har forhandlet sig frem til og som indgår i udbudsbetingelserne, når staten atter stiller frekvenserne til rådighed for en distributør. I dag har Boxer sendemuligheden, men der er nu et gen-udbud på vej, som skal have virkning fra april 2020.

I Foreningen NORDEN hilser man de nye udbudsbetingelser særligt velkomne. Foreningens formand, Mogens Jensen, der også er kultur- og mediepolitisk ordfører for Socialdemokratiet siger:

- Det er vigtigt, at vi har kendskab til landene omkring os – især Norge, Sverige og Tyskland, ikke mindst fordi vi bliver massivt påvirket af amerikansk og britisk tv. Danmark er forbundet med landene omkring os både historisk, kulturelt og sprogligt, og det betyder noget, at vi kan følge med i det liv og de mennesker, som findes lige ovre i vores egen baghave. Dertil kommer, at Norge, Sverige og Tyskland er Danmarks tre største samhandelspartnere. Vi havde gerne set, at kravene til den kommende distributør var fire nabolandskanaler, men tre er betydelig bedre end én, lyder det fra formanden for Foreningen NORDEN.

SVT interviewer den daværende svenske statsminister Frederik Reinfeldt under klimatopmødet i København for 10 år siden. Flere nordiske tv-kanaler bliver tilgængelige fra 2020. Foto, Johannes Jansson, nord.org

Foreningen NORDEN finder, at det er vigtigt at bevare stærke bånd mellem de nordiske lande, og mener, at tv-udsendelser fra Sverige og Norge er en fremragende måde, hvorpå man kan øge kendskabet til svensk og norsk sprog og kultur. Derfor opfordrede foreningen allerede tidligt i processen medieordførerne til at stille krav om flere nordiske tv-kanaler – og Mogens Jensen var således medunderskriver af et brev til sig selv:

- Både som formand for Foreningen NORDEN og som kultur- og medieordfører i Folketinget har jeg interesse i at styrke nabolandskanalerne, idet de forbedrer vores relationer til vores nabolande og giver unik indgang til information om politik, erhverv, nyheder og kultur.

Foreningen NORDEN peger i henvendelsen til ordførerne på, at

udvælgelsen af de konkrete kanaler bør ske med øje for, hvem der tilbyder mest muligt public service indhold. Foreningen anfører kanaler som SVT1, SVT2, NRK1, NRK2, NRK3, TV2 Norge og TV4 Sverige, der alle leverer alsidigt indhold i høj kvalitet, både hvad angår drama, underholdning, nyheder og dokumentar.

Det kommende udbud drejer sig om det digitale sendenet og ikke de øvrige tv-distributører, der distribuerer tv via almindelige kabel-tv-pakker og satellit-tv-pakker.

Det er endnu ikke besluttet, hvordan den kommende distributør skal fordele de tre nabolandskanaler, men formentlig vil det i høj grad blive op til de enkelte antenneforeninger at sammensætte grundpakkerne afhængig af, hvor i landet de ligger.

eø

El er Nordens nye bacon

Norden er på vej mod en gylden tid for salg af energi til resten af Europa. Senest har den danske energiminister kaldt et nyt kæmpe-kabel til Storbritannien for den nye bacon-eksport. For det handler ikke blot om produktion af el, men også om distribution og forretning. Ekspert fra Ørsted beretter om det nordiske energimarked - med vægt på vind.

Det nordiske energimarked har et enormt potentiale for vedvarende energi. Sådan lyder det fra senior manager Sune Strøm fra Ørsted, tidl. Dong Energy.

Det nordiske potentiale er så stort, at vi samlet set kan bidrage kraftigt til den europæiske omstilling. De nordiske landes vedvarende energiresourcer er allerede godt i spil, men især havvind fra Nordsøen og Østersøen kan udnyttes langt mere end nu og kan sælges syd og vest for Norden.

De store kraftværker, der producerer el fra fossile brændstoffer, bliver færre i fremtiden og erstattes af store havvindmølleparker og værker, der producerer på biomasse, sol og landvind.

Enorm høj sikkerhed

- Her står Norden i en gunstig position. Ved at bruge biomassen til både el og varmeproduktion sikrer vi en maksimal udnyttelse af energien i biomassen og da der samtidig er en meget stor produktion af bæredygtig biomasse i skovene omkring Østersøen giver konverteringer af vores kraftværker rigtig god mening. Desuden er vores forsyningssikkerhed meget høj. I Danmark er der el i systemet i 99,9996 % af tiden.

Sune Strøms særlige ekspertise ligger på vindenergi-området og han fremhæver fordelene ved at udnytte både Nordsøen og Østersøen:

- Vinden rammer jo på forskellige tidspunkter. Typisk ind over Nordsøen og senere hen over Østersøen. Det giver en geografisk spredning, som vi udnytter til udveksle energi, siger Strøm, som tilføjer, at den samlede mængde energi i hele Norden og størstedelen af det øvrige Europa er reguleret af markedet.

- For at markeds kræfterne kan fungere, må der være rammer og institutioner, som alle aktører indretter sig efter. For det første skal der være en TSO (Transmission System Operator), som driver det overordnede transmissionsnet. I Danmark har vi Energinet, som er ejet af staten. Disse TSO'er har ansvaret for at el-nettet er i drift. Dernæst har vi forskellige systemer, som driver markederne. Den største europæiske spiller er energibørsen Nord Pool, som ejes af TSO'erne: Her handler 380 virksomheder fra 20 lande på Nord Pools markeder, siger Sune Strøm og kalder Nord Pool for en gedigen succes:

Hvem vinder hvad?

- El flyder hen, hvor priserne er bedst. Det er den grundlæggende markedsidé – også for Nord Pool, som inviterer både forbrugerne og producenter til at byde ind med, hvad man vil købe og sælge den følgende dag. Computeren regner derefter udbud og efterspørgsel sammen og melder ud, hvem der har vundet næste dags produktion af x-antal megawatt i et bestemt time-interval. De billigste udbydere får så udleveret en produktionsplan, hvad

enten udbyderen hedder Ørsted, Skagen Varmeværk eller svenskbaserede producent Vattenfall.

- Europa er inddelt i prisområder. Danmark er delt op i to. Øst og vest. Producenten, altså udbyderen, kan byde ind i sit eget prisområde. Hvis f. eks. en producent i Sydnorge byder ind med 25 øre per kilowatt-time og en producent i Vestdanmark med 30 øre, bliver konsekvensen, at der eksporteres billigere el fra Norge til Danmark og når kablerne fyldes op ender prisen måske på 27 øre i Norge og 29 øre i Danmark. Vi ved altså som producenter, hvad vi skal sælge i morgen og til hvilken pris. Hvis vi kan levere mere, må vi sælge noget mere. På den måde bidrager markedet til at el-nettet i konstant i balance, selvom der er virkelig mange aktører omkring elforsyningen.

Gode kabler er afgørende

- Når prisen er fastsat i Nord Pool holdes den op mod den tyske el-børs og priserne afspejler sig således på tværs af landene. Hvis der er gode forbindelser – kabler – mellem prisområderne, går det fint. Hvis der er dårlige forbindelser, giver det meget forskellige priser. Det gælder eksempelvis mellem Sydfrankrig og Den Iberiske Halvø.

Sune Strøm fortæller, at der i øjeblikket arbejdes på at forbinde de baltiske lande bedre med de øvrige EU-lande.

- De baltiske lande er i EU-sammenhæng defineret som en energi-ø

Dette foto fra 23. november sidste år viser de nordiske energiministre, den danske dog erstattet af vicedirektør Anders Hoffmann fra Erhvervsstyrelsen (nr. 4 fra venstre), under et møde i Oslo, hvor de besluttede at sætse stærkere på fælles energiforskning og grøn vækstøkonomi i Norden. Foto: Mats Lindqvist, norden.org

med ingen eller svag sammenhæng med resten af EU. Der er i dag kabler mellem Estland og Finland og mellem Sverige og Litauen. De tre lande er også med i Nord Pool. De nordiske lande kan med flere interkonnektorer til Baltikum spille en stor rolle for at bringe høj forsy-

ningssikkerhed ind i deres område, lyder det fra Sune Strøm.

Vind skaber omstilling

Han ser frem til at Ørsted, Vattenfall og andre producenter kan bygge flere havvindmølleparker både i Nordsøen og i Østersøen:

- Det vil ikke blot bidrage til den nordiske omstilling fra fossile brændstoffer til vedvarende energi, men også til den europæiske, fordi Norden vil få så stor kapacitet, at vi mærkbart kan bidrage til den europæiske omstilling. eø

Norden består af feminine værdier

Hun har noget nær verdensrekord i popularitet. Da præsident Tarja Halonen i Finland toppede i 2003, nåede popularitetskurven 88 pct. Vi møder Finlands første kvindelige præsident i Helsingfors.

- I FN kan jeg med god ret sige, at de nordiske retssamfund har virket godt i 100 år. Det gør indtryk! siger Tarja Halonen. Foto: Irmeli Jung.

- De fem nordiske lande er som fem søstre. De er i familie, men ikke kopier af hinanden. De har samme familieværdier, men har deres egne karakterer.

Når Tarja Halonen omtaler landene som søstre er det meget bevidst:

- De nordiske lande er 'caring societies' (omsorgsfulde samfund, er vel den mest præcise danske oversættelse, red.), forstået som beskyttende, betænksomme og opmærksomme og jo, moderlige, men ikke pylrede og pedantiske. Jeg mener, at de nordiske værdier i høj grad er feminine og jeg er selv feminist, siger Tarja Halonen, som dog er opmærksom på, at for meget feminisme kan skræmme folk væk – især mændene.

- Altså, kvinder er jo ikke så forskellige fra mænd. Jeg taler om, at vore nordiske samfund er stærkt betonedede af et sæt kvindelige familieværdier, som er værd at holde i hævd, fordi de bringer samfundene fremad i balance. Derfor er jeg også så tilfreds, når jeg oplever mænd, som optræder som feminister. Den fremmeste af dem alle er Canadas premierminister Justin Trudeau. Han har en enestående sans for at fremme og prise feminisme på en måde, som ikke får mændene til at løbe skrigende bort.

Halonen har arbejdet for ligestilling hele sit voksne liv, ikke mindst som formand for FN-organisationen Council of Women World Leaders, som rummer stort set alle nulevende kvindelige toppolitikere og erhvervsledere på internationalt plan. I 2009 var hun på Forbes' liste over de 100 mest indflydelsesrige kvinder i verden. Og hun er stadig

medlem af et utal af internationale bestyrelser og netværk, som har det til fælles, at de arbejder for en bedre verden – på den ene eller anden måde.

- Jeg har hele mit liv nydt godt af, at kunne trække på nordiske erfaringer. I de senere år, hvor vi for alvor er blevet opmærksomme på, at jorden har begrænsede ressourcer, har jeg oplevet, at Norden er i en rigtig god position. Mange vil opbygge velfærdssystemer, der minder om vores. Mange vil lære af os. Det oplever jeg især i FN-systemet, hvor jeg kan forsikre om, at vore retssamfund er afprøvede gennem mere end hundrede år og de virker!

Tarja Halonen ser ikke alt med feministiske briller:

- Når det handler om fred og sikkerhed i verden og om at undgå eller begrænse krige og konflikter, ser jeg naturligvis mål og metoder ud fra

politiske perspektiver, som næppe afviger fra mændenes. Her oplever jeg FNs nuværende generalsekretær António Guterres som en usædvanlig stærk international spiller, som virkelig ser ud til at kunne gøre en forskel i bestræbelserne på et skabe en mere fredelig og retfærdig verden.

Når det handler om Norden efterlyser Tarja Halonen et ord, som hun atter tyr til at udtale på engelsk. Ordet, begrebet er 'modest'.

- Vi nordboere kan have en tendens til at glemme, hvad det vil sige at være 'modest'.

Vi bliver enige om at det danske beskedenhed er et godt synonym.

- En vis beskedenhed vil klæde os, ikke mindst fordi vi reelt har så meget at byde på. Det er heller ikke en god menneskelig egenskab at vigte sig. eø

Tarja Halonen – ifølge Den Store Danske

Tarja Halonen, f. 24. december 1943, finsk politiker og jurist, præsident 2000-12. Tarja Halonen arbejdede som jurist i de finske fagforbunds centralorganisation (FFC) fra 1970 og var 1979-2000 medlem af Riksdagen for Socialdemokratiet. Hun var socialminister 1987-90, minister for nordisk samarbejde 1989-91, justitsminister 1990-91 og udenrigsminister 1995-2000.

I 2000 blev hun som første kvinde valgt til Finlands præsident og efterfulgte Martti Ahtisaari. Samtidig med hendes tiltræden trådte en ny forfatning i kraft, der kraftigt

beskar præsidentens rolle, så den mest blev repræsentativ. Til gengæld forstod hun at udnytte sine bestående beføjelser, mest markant i sine udnævnelser til den betydningsfulde direktion for Finlands Bank, hvor politiske fortjenester tidligere havde vejret mere end faglig kompetence. Derved skabte hun respekt om sin person og embedet og blev i 2006 genvalgt for en ny seksårsperiode. Hun opnåede en enorm popularitet – 88 pct. mente, at hun klarede sig godt – inden hun forlod embedet i 2012, fordi det ikke er muligt at stille op tre gange.

Syv spørsmål til ministeren

Hvad er de nordiske samarbejdsministres personlige forhold til Norden? Vi indleder en lille serie med alle ministre – også de baltiske. Ministrene får de samme syv spørsmål og må svare kort eller langt. Vi publicerer deres svar, nøjagtigt som vi får dem. Denne gang er den norske og den finske samarbejdsminister.

Norden kendes på kollektiv retfærdighedssans

Frank Bakke-Jensen er nyudnævnt norsk forsvarsminister. Valgt til Stortinget fra Finnmark siden 2009 for partiet Høyre. Blev i december 2016 udnævnt til EU-minister og minister for nordisk samarbejde. Da han i oktober sidste år overtog forsvarsministeriet beholdt han sit nordiske ministerium. Oprindelig elektriker og siden lærer og borgmester i en lille kommune i Finnmark. Her er syv spørsmål og hans syv svar om Norden

Hvad er dit eget, private forhold til de øvrige nordiske lande og til Norden som helhed?

- Jeg har regelmessig besøkt alle de nordiske land. Er vokst opp 130 km fra grensa til Finland. Finland og Sverige har i hele min oppvekst vært mitt faste ferieland. I tillegg bor min bror i Sverige. Tette bånd med andre ord.

Hvilke ord vil du sette på Norden?

- Nordover, respekt for hverandre, humanitært, bærekraftig

Hvilke verdier knytter os sammen i Norden?

- Liberale demokratier, likhetstanken, samarbeidstanken, klima og natur

Hvilke nordiske mennesker har gjort størst indtrykk på dig gjennom tiden?

- Astrid Lindgren, Alf Prøysen, Evert Taube, Snorre Sturleson.

Kan vi blive for selv-gode, selvhævdende i Norden? Er vi virkelig så gode, så langt fremme på næsten alle samfunnsområder og så harmoniske?

- Jeg mener for det første at vi har mye å være stolt av. For det andre har vi en sterkt utviklet kollektiv rettferdighetssans. Den hjelper oss ofte hvis vi tar for mye Møllers tran.

Hvordan oplever du forholdet Norden-Europa?

- Vi er fem nordiske land som på glitrende vis balanserer at tre av oss er medlemmer av EU, de to andre i EØS. Tre er medlemmer av NATO, to er ikke. Dette har gjort at vi gjennom flere kanaler og strategier har gjort oss relevante for et Europa i endring. Det er mitt bestemte inntrykk at den nordiske regionen oftere og oftere blir sett til når man legger strategier for fremtidens Europa.

Hvad er din/regeringens ambition for det nordiske samarbejde?

- Videreutvikle det gjennom tre pilarer. Norden i omstilling, bl.a. energi, klima og digitalisering. Norden i Europa, bl.a. gjennom felles innspill til EUs sosiale strategi. Norden i Verden. Hvordan samarbeider vi best, og henter synergier når vi opptre sammen på verdensarenaen. Utrolig mye god politikk levert gjennom nordisk samarbeid i mange tiår. Hvordan synliggjør vi det?

Modtagelsesceremoni for nye norske kampfly, F-35, hvor vi ser den norske samarbejds- og forsvarsminister Frank Bakke-Jensen hilse på kong Harald. Mellem ministeren og monarken ses generalsekretær i NATO, Jens Stoltenberg, og Norges statsminister, Erna Solberg. Foto: Torbjørn Kjosvold, Forsvaret

Tillid gør, at vi skiller os ud i Norden

Anne Berner, 53, Centerpartiet, er ny i finsk politik. Indtil 2015 var hun direktør for en større designvirksomhed, som hendes schweiziske farfar havde opbygget i Helsingfors. Straks efter valget til den finske rigsdag blev hun minister for transport, kommunikation, nordisk samarbejde – og Åland. Som minister har hun især arbejdet for at få indført et fælles elektronisk billetssystem til offentlig transport i Norden og i de baltiske lande. Her er syv spørgsmål og hendes syv svar om Norden:

Hvad er dit eget, private forhold til de øvrige nordiske lande og til Norden som helhed?

Jag känner Norden och de övriga nordiska länderna mycket väl genom företagskontakter, återkommande

besök och många goda personliga vänner och bekanta. Norden betyder mycket för mig. Likheten i värderingar, och i sättet att tänka och fungera gör det lätt att förhålla sig till allt nordiskt.

Hvilke ord vil du sætte på Norden?

Gemensamma värden och värderingar, samarbete, närhet, grannar, vänner.

Hvilke værdier knytter os sammen i Norden?

De värden som är gemensamma för oss i Norden är de samma som knyter oss mest ihop. Många av de värdefullaste erkänns också allmänt som europeiska eller universella värden, såsom demokrati, mänskliga rättigheter och rättstatsprincipen. Kanhända har vi ibland lyckats bättre med att förverkliga dem och dessutom att skapa öppna samhällen som kombinerar en omsorg för de svagaste med goda möjligheter till social mobilitet för de företagsammaste. I år har vi fäst mycket uppmärksamhet på den nordiska tilliten. Den är nog en nyckel till att förstå vad som särskiljer oss i Norden.

Hvilke nordiske mennesker har gjort størst indtryk på dig gennem tiden?

Av så många goda kandidater både från samtiden och äldre tider ska jag välja två riktigt gamla namn med kopplingar till mitt arbete som minister. Få enskilda personer har så stor betydelse för att vi idag har gemensamma nordiska värden, en starkt social tillit och ett öppet och innovativt samhälle som de nordiska folkhögskolornas och folkbildningens fader, dansken Nikolaj Frederik Severin Grundtvig. På ett helt annat sätt är Adolf Erik Nordenskiöld aktuell, därför att den arktiska politiken och kommunikationer i de nordliga områdena har blivit så viktig för Norden idag. Nordenskiöld är också, uppvuxen i Helsingfors, möjlig att se som en Finlands gåva till Norden.

Anne Berner er fortsat ejer af og formand for bestyrelsen i familievirksomheden Vallila Interior. Her er hun foran sit ministerium i Helsingfors. Foto: Transportministeriet.

Nordisk Rejsemagasin 2018

Vi rejser i Norden

Vi er næsten 27 mio. mennesker i Norden. Langt de fleste af os er nysgerrige efter at lære hinanden bedre at kende. Derfor har vi altid rejst meget mellem landene. Vi oplever et slægtskab. Det gælder ikke mindst de 10.000 medlemmer af Foreningen NORDEN. Langt de fleste af foreningens 100 afdelinger har derfor arrangeret rejser til de andre nordiske lande. Det gælder også for 2018. God fornøjelse!

Göteborg - Bohuslän - Nordiska Folkhögskolan

Tidspunkt: 4. juni – 8. juni 2018

Afrejse den 4. juni fra Odder og Aarhus med ankomst til Kungälv sidst på dagen.

Afrejse fra Kungälv den 8. juni med ankomst til Aarhus og Odder om aftenen.

Program for opholdet er endnu ikke helt fastlagt, men vil blive tilsendt tilmeldte, så snart det foreligger.

Folkhögskolan skriver:

”Velkommen til den Nordiske folkehøjskole, hvor udsigten er gratis, og du vil føle dig fri!

Sommerugen vil give dig et indblik i Bohuslæns kulturhistorie, smukke naturoplevelser, flere sange og god mad og drikkevarer.

Vi vil tilbyde spændende udflugter til destinationer ved havet som

Tjörn, Orust og Marstrand, og der vil blive en heldagstur til Göteborg, samt et besøg på Bohus Slot. ”

I år fejrer Nordiska Högskolan 70 års fødselsdag. Skolen startede i 1947, med den grundide at skabe et samlingssted for det nordiske, hvor mennesker fra alle de nordiske lande kunne mødes over landegrænserne for at vise i handling, at fred udvikles gennem mødet med andre.

Rejsearrangører er Odder lokalafdeling og Aarhus lokalafdeling

Prisen pr. person vil være 5.350,- d.kr. i delt dobbeltværelse og 5.950,- for enkeltværelse.

Prisen indbefatter transport med Centrum Turist inklusive færge og udflugter i Sverige.

Ophold på NORDISKA Folkhögskolan med 4 overnatninger og fuld forplejning under opholdet.

Tilmelding med tydelig navn, adresse, mail og telefon til Arne Nielsen, Aarhusafdelingen

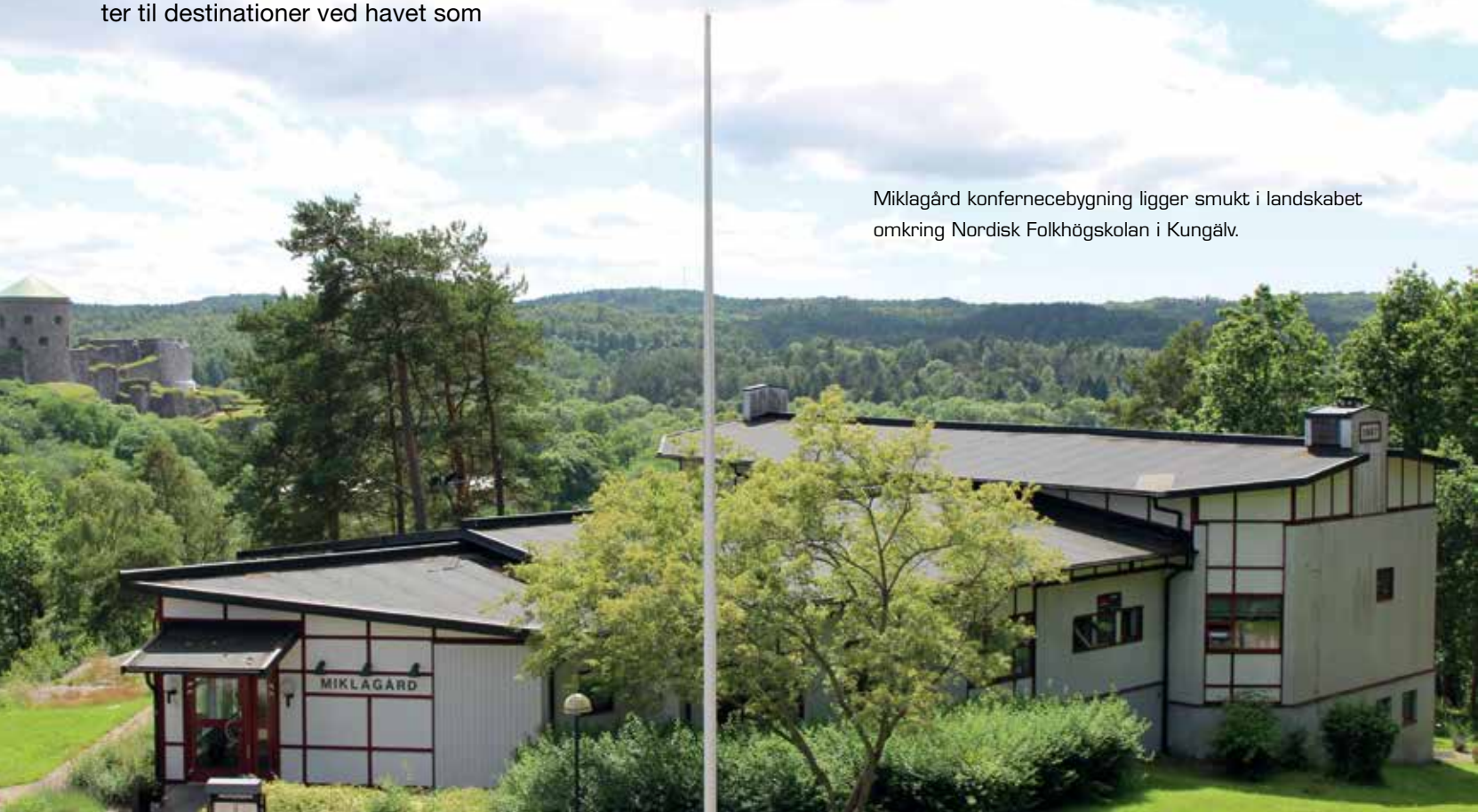
Mail: arne.nielsen@stofanet.dk – tlf. 26751379

eller Aage Augustinus, Odderafdelingen,

mail: aage-augustinus@mail.dk – tlf. 51185102

Tilmelding er gældende når depositum på 2000,- kr. er indbetalt til: Reg.nr. 1981 Konto 6882 937 222

Miklagård konferencebygning ligger smukt i landskabet omkring Nordisk Folkhögskolan i Kungälv.

Afdeling: Brønderslev
Rejsemål: Stockholm

Udsigt over Gamla Stan, Riddarholmen og Riddarfjärden i Stockholm. Foto: Yadid Levy / Norden.org

Seks dages busrejse til Sveriges skønne hovedstad.

AFREJSE fra rutebilstationen i Brønderslev torsdag den 3. maj 2018 kl. 6.30.

PRIS kr. 4.890, pr person i dobbeltværelse inkl. halv pension. Tillæg for eneværelse er kr. 960,-

Stockholm omtales som Nordens Venedig. Byen breder sig ud over 14 øer i søen Mälaren. Byens store offentlige bygninger, slotte og museer fortæller smukt om byens 700 årige historie. I Gamla Stan – byens centrum, kan man stadig fornemme alt dette i de brostensbelagte gader, med de skæve og nænsomt bevarede huse, de Gotiske kirker og det

kongelige residensslot, alt dette ligger midt i byen.

På en af byens mange øer ligger Vasa Museet, hvor det gode skib Vasa fra det 17. århundrede ligger, det er et af de bedst bevarede skibe i verden. Med de hundredvis af smukt udskårne ornamenter må skibet med rette siges at være en helt unik kunstschat og attraktion i verdensklasse. Der bliver en oplevelsestur i tivoliet Gröna Lund, og en sejltur i Skærgården. Vi skal besøge Uppsala Domkirke fra 1287. Kirken er 118,7 m høj og 118,7 m lang og er hovedkirke i Uppsala.

Der bliver besøg i klosterkirken i Varnhem, der i dag er en meget besøgt kirke, takket være bøgerne om Arn, skrevet af forfatteren Jan Guillou. Bøger, der senere blev til to film om tempelridderen Arn
ARRANGØR: Foreningen Norden i Brønderslev. Als-Bussen er den tekniske leverandør. Just Justesen er rejseleder.

TILMELDING: til Sekretær Else Marie Pedersen, Brønderslev, Tlf. 9882 1634/mobil 2173 8016 –
E.mail: else-marie@live.dk eller rejseleder Just Justesen. Tlf. 6538 2550/mobil 6049 1651.
E.mail: fonager.just@gamil.com

La Traviata på Drakamöllan

Gammel gård på skånske Österlen tilbyder gourmetmad og opera i det fri

Af Gunilla Heick

I det østlige Skåne, mindre end to timers kørsel fra København, ligger en smuk bindingsværksgård fra år 1640. Ja, dengang var landet jo dansk, som ejeren Ingalill Thorsell ganske rigtigt påpeger. I dag bestyrer hun Drakamöllans Gårdhotel sammen med den sorte labrador Obama.

Drakamöllan har en lang og broget historie. Dens storhedstid var i 1700-tallet, hvor gården blev drevet af driftige storbønder, og den omgivende skov gav gode indtægter. Så fulgte skiftende ejere. I 1948, da gården atter en gang blev solgt, var landbrugets epoke til ende. Den nye ejer, professor og folkelivsforsker John Nihlén, havde en stor omgangskreds. Til den hørte forfattere som Stig Dagerman og Harry Martinson, komponisten Lille Bror Söderlundh og den store Evert Taube. De var alle flittige gæster på Drakamöllan.

I 1958 overtog greve Christer Mörner gården, og nu begyndte et flower power-liv, som Ingalill Thorsell beskriver det. Der var mange fester med mere eller mindre excentriske gæster, blandt andre sangerne Sven-Bertil Taube og Olle Adolphson. Adskillige børn løb omkring på gården, hvilket fik myndighederne fra Brösarp til at aflægge et besøg – man frygtede et alt for løst levned.

Mörner var en stor dyreven og holdt mange heste. Særlig kendt var den berygtede hingst Geronimo, der var nabogårdenes skræk. Når Geronimo nærmede sig, blev hopperne

gemt væk. Greven holdt også flere hundrede får, næsten lige så mange gæs, plus en flok køer. Alle dyrene fik lov til at vandre frit omkring.

Men i 1974 var grevens penge slut. Drakamöllans næste ejere blev Britt og Ingemar Tunander. De renoverede stuehuset med stor respekt, og skrev bøger om indretning, kunst og antikviteter.

Da Ingemar Tunander døde i 1997 kom Ingalill Thorsell ind i billedet. Hun var på det tidspunkt forretningskvinde med bopæl i Göteborg, men havde længe haft en drøm om dels at bo tæt på kontinentet, dels at eje en skov. Drakamöllan bød på begge muligheder. Ingalill Thorsell var 50 år da hun gav sig i kast med at forme gården til et sted, hvor der både kunne afholdes mindre konferencer og være plads til almindelige gæster.

Maden var fra starten meget vigtig. Ingalill Thorsell bagte hver morgen selv frisk brød til gæsterne. Tre kokke blev ansat, men ikke noget serveringspersonale – den del sørger Ingalill selv for, med assistance fra kokkene. Gæsterne er simpelthen en del af familien.

De mange gode opskrifter endte år 2008 i en kogebog, "Drakamöllans kök", der også er kommet på dansk. Senere har Ingalill Thorsell udgivet tre bøger mere, alle på eget forlag, med hjælp af en dygtig fotograf og en grafiker. De er blevet så flotte, at hun oven i købet har vundet priser for dem.

Ingredienserne til de delikate retter kommer til stor del fra de nære omgivelser. Ingalill Thorsell viser for eksempel en gigantisk svamp som hun lige har plukket til aftensmaden – på dansk hedder den stor kæmpeparasolhat. Lammekødet stammer fra Brösarp, grøntsager, bær og frugt er ligeledes lokale.

Drakamöllan ligger midt i et fantastisk naturreservat med hede og lyngklædte bølgede bakker, som allerede Carl von Linné i 1700-tallet beskrev i optegnelserne fra sin skånske rejse. Gårdhotellet har i øvrigt et værelse der er opkaldt efter Linné, fordi tapetet er en kopi fra den store botanikers barndomshjem.

Musiktraditionerne fra 1940-erne og 1950-erne er ført videre, dog i en helt anden form. Nu handler det om opera!

Det hele startede med at operasangeren Guido Paevatalu og hans søn Frederik kom på besøg fra Danmark og blev meget begejstrede. Da de vendte tilbage næste gang, havde et stort kor lige besøgt Drakamöllan. De havde sunget så at taget var ved at løfte sig i spisestuen, fortalte Ingalill Thorsell til Paevatalu, der mente at dét kunne han sagtens klare helt alene – og beviste det straks.

Så begyndte et samarbejde, som er udviklet mere og mere. I efteråret 2006 var der premiere for en vellykket aften med mad og operasang. Til stede var foruden Paevatalu

også tenoren Niels Jørgen Riis og pianisten Torben Petersen.

I dag har operaunderholdning faste traditioner på Drakamöllen. De mange udsolgte indendørs sangaftener blev snart suppleret med kammeroperaforestillinger om sommeren, i bakken ved siden af gården. Publikum tropper op med picnic-kurve, tæpper og klapstole.

Den første opera, der blev opført, var La Traviata. Så fulgte La Bohème, Carmen, Madame Butterfly – i alt efterhånden ni komplette operer. Sommeren 2016 var det Rigolettos tur, selvsagt med Guido Pævatalu i hovedrollen. I 2017 viste man Il Tabarro og Pagliacci. Tidspunktet er altid midsommer. Der er forestillinger over to dage, med op imod tusind gæster per dag. Midsommeren 2018, hvor Ingalill Thorsell har haft Drakamöllen i tyve år, kan gæsterne se frem til en stor koncert, hvor der bliver fremført afsnit fra alle de operaer, der er blevet opført på gården.

Også børnene bliver tilgodeset. I 2015 havde børneoperaen Dragen Kjetil verdenspremiere på Drakamöllen. Ingalill Thorsell og Guido Pævatalu havde før den tid længe ledt efter en mulighed at præsentere en opera for børn. En dag kom en dame ved navn Sara Snogerup Linse forbi og viste sine bøger om Dragen Kjetil. Dem måtte folkene på Drakamöllen gerne bruge.

Danskerne Andy Pape og Eva Somestad Holten fik til opgave at lave

bøgerne om til en opera, en farvestrålende forestilling for syv sangere og fire musikere. Resultatet blev fremragende, og operaen har nu været spillet for næsten 10.000 børn i Sverige, Danmark og Finland. I sommer går turneen videre til Kina!

Midsommeren 2013 blev Donizettis Elskovsdrikken opført på Drakamöllan. I den anledning skabte Ingaliil Thorsell sammen med Kiviks Musteri en "Kärleksdryck", som man stadigvæk får serveret på Drakamöllan. Ingredienserne er rabarber, stikkelsbær og hyldeblomst. Alkoholprocenten er på 0,5 – så det skulle være muligt at køre tilbage til Danmark samme aften, hvis ikke man er så heldig at have fået et værelse på Drakamöllans Gårdhotel.

Læs mere om stedet på <http://www.drakamollan.se/>

Kogebogen "Drakamöllans køkken" udkom i 2010 på Forlaget Klematis.

Andre herligheder i omegnen:

- Wanås slott och skulpturpark byder på særdeles interessante udstillinger i sommerhalvåret. <http://www.wanas.se/>

- Også Skarhults slott nær Lund er et besøg værd. Her arrangerer slotsfruen Alexandra von Schwerin meget seværdige udstillinger, ligeledes i sommerhalvåret. <http://www.skarhult.se/>

- Cykelruten Sydostleden, 270 kilometer fra Växjö til Simrishamn, passerer ganske tæt ved Drakamöllan. Kan varmt anbefales. <https://swedenbybike.com/cykelleder/sydostleden/>

Opera i det fri

Gotland – den hemmelige ø med Nordisk Jernbane-Klub

Sommerturen 2018 går til Gotland, ude i Østersøen langt fra alfarvej. Øen tilhørte Danmark i næsten 300 år. Vi vil bl. a. besøge middelalderbyen, der er UNESCO verdensarv. Der bliver udflugter til Gotlands to museumsbaner; men vi skal også opleve natur og kultur på øen, der bl. a. er kendt for sine rauker og rige middelalderkirker. Vi besøger også Bergmancenter, som er opført for at sætte fokus på den store filmskaber.

Vi kører med klubbens norske tog østpå til færgen, der fører os til Gotland. På vejen vil vi besøge en række kulturperler som bl.a. Carl von Linnés barndomshjem i Råshult, træstaden Ekskö, Kalmar og Karlskrona, samt Christian IV's grænseby Kristianopol og ser mindestenen for freden i Brömsebro i 1645, som markerede begyndelsen på tabet af de østdanske provinser.

Turen bliver gennemført i dagene 11/8 til 18/8 2018.

Det detaljerede program kan ses på Nordisk Jernbane-Klubs hjemmeside: www.nojk.dk/udflugt.html, hvor der også kan findes nærmere oplysninger om rejsebetingelser, tilmelding og betaling. Tilmelding snarest muligt og senest d. 1. juni 2018 på adressen mail@nojk.dk eller med brev til kassereren, Søren Agerskov, Strandvejen 18., 2.tv., 2100 København Ø.

DIT LIVS OPLEVELSESREJSE TIL FÆRØERNE

Rejs med din egen MC

Færøerne
Island

fra 3.320,-
fra 7.040,-

Både Island og Færøerne er attraktive rejsemål med rolige trafikforhold. For dig, der vil opleve storslået natur på din MC.

Den viste pris er et eksempel, når 2 rejser sammen i 2 pers. indv. kahyt med 1 MC i højsæsonen.

Super sommer- tilbud Færøerne

SPAR
op til
11.110,-

7.990,- ialt m. autocamper op til 7 m
9.990,- ialt m. campingvogn og bil op til 12 m

Tilbuddet gælder til udsolgt, når 2 rejser sammen i perioden 9/6-19/8 2018 til Færøerne.

Rejs i perioden 9/6-19/8 til naturskønne Færøerne, som byder på rolige veje og smuk natur. Tillæg pr. m. for længere køretøjer. Gælder så længe plads haves. Rabatten er fratrasket i de viste priser.

Rejs med din egen bil

Færøerne
Island

fra 3.750,-
fra 8.140,-

Både Island og Færøerne er attraktive rejsemål for dig, der selv vil planlægge rejsen og som holder af bilferie omgivet af storslået natur.

Den viste pris er et eksempel pr. pers., når 2 rejser sammen i 2 pers. indv. kahyt og tager 1 bil med i højsæsonen.

Bestil nu og vær sikker på at få een af de eftertragtede pladser på vores færge. Priserne varierer ift valg af rejsetidspunkt, kahytstype og typen og størrelsen på dit køretøj. Vi tilbyder også pakkerejser.

Tlf. 9655 8500
booking@smyrilline.dk
www.smyrilline.dk

ISLAND

FÆRØERNE

IRLAND

ISLAND
KLASSISKE RUNDREJSE**Islandsugen** fra 9.985,-
8 dage / 7 nætter

På denne rejse bor du i populære Reykjavik og tager på udflugter derfra. God for den selvstændige rejsende, da du selv vælger program ud over de inkluderede udflugter til bl.a. Blå Lagune, Den Gyldne Cirkel og Sydkysten.

Færøerne Rundt fra 9.995,-
6 dage / 5 nætter

Denne rundrejse på Færøerne er for dig, der ønsker at udforske de smukke øer ledsaget af en lokal dansktalende guide. Vi besøger alle de øer, der nås med bil og du er garanteret mange fantastiske natur- og kulturoplevelser.

Irsk Eventyr fra 7.195,-
8 dage / 7 nætter

På denne rundrejse oplever du de største seværdigheder inkl. Nordirland. Vi rejser sammen med en engelsktalende guide for at få en ægte lokal stemning. Denne pakke kan købes med eller uden fly.

Den Klassiske Rundrejse - Island

På vores klassiske rundrejse rejser du hele Island rundt og besøger undervejs de mest interessante seværdigheder. Vi rejser sammen med en erfaren dansktalende guide, som giver dig et grundigt indblik i Islands geografi, kultur og historie. Vi oplever Islands smukke landskab med vandfald, varme kilder, gletsjer og charmerende fiskerbyer. Vil du opleve så mange naturskatter som muligt, så vil vi varmt anbefale denne rundrejse.

STOR ONLINE RABAT på 1.200,- pr person
Ved bestilling, venligst oplys annoncekode: NN01

HEKLA
travel

B&P TRAVEL
BUSINESS AND PLEASURE TRAVEL AGENCY

Medlem af rejsegarantifonden nr. 2195

B&P Travel står for kvalitetsrejsekoncepter og guidede temarejser, såsom vandreture, vulkanrejser og sportsrejser, samt firma- og studierejser!

I maj overtog vi Hekla Travel - Skandinavien's førende rejsebureau inden for rejser til Island, Færøerne & Irland for individuelle og grupper.

Vi tilbyder engageret personale med over 25 års erfaring, der står klar til at vejlede dig med din næste rejse.

Læs meget mere på www.bptravel.dk eller kontakt os i dag for et uforpligtende tilbud på **3322 6622**.

Den Store Vulkanrejse

6 dage / 5 nætter fra 13.870,-

Island er et af de mest spændende lande hvis man vil kigge på vulkaner. Rejs med til landet af ild og is med vulkaneksperten, Henning Andersen.

info@bptravel.dk • tlf 3322 6699 • www.bptravel.dk • www.facebook.com/bptravel

Skiferie i Norge

Høvringen Fjellstue Rondane

Vi er en av de eldste turistbedrifter i Rondane. Vi har tatt imot gjester siden 1890-tallet og bygger på gammel tradisjon med hjemlig atmosfære, god hjemmelaget mat og gode senger.

På Høvringen finner du over 140 km preparerte skiløyper i et terreng som passer for alle. Skiskole, skitulleie og skibutikk.

Priser fra NOK 930,-

www.hovringenfjellstue.no

Lyse sommerdage i Island

Oplevelsesrejse i 9 dage til Østlandet i Island

På opfordring følger vi op på tidligere succesfulde rejser i Island med denne nye rejse. Denne gang går rundreisen via Nordlandet til Østlandet og videre sydpå, hvor vi ud over en storslået natur også vil høre om den dejlige islandske roman "Karitas", der foregår i dette område. Vi har vores egen bus og den meget kompetente islandske guide Harpa Björnsdóttir på hele rejsen i Island.

Vi spiser først frokost i Nordens Hus i Reykjavik, inden vi flyver videre til Akureyri. Herfra besøger vi Myvatn med det rige fugleliv og de varme termiske bade. Bussen kører gennem det storslåede landskab forbi Østlandets kendetegn Snæfell til Seydisfjörður. Vi besøger lokale museer og hører om livet og historien i områderne. Ved gletsjerlagunen Jökulsárlón sejler vi mellem isfjeldene og får en betagende oplevelse.

Der bliver formøde i Roskilde for rejseholdet, hvor rejseledertagerne kan hilse på hinanden og hvor rundreisen bliver gennemgået. Alle får en rejsemappe med dag-til-dag program og praktiske oplysninger, bagagemærkesedler mv.

Rejseleder Alf Tornberg er med på hele rundreisen og hjælper også med check in i lufthavnene.

På rejsen oplever vi den betagende natur med højland, kyststrækninger, vandfald, varme kilder, fuglefjelde, gletsjere og meget mere.

Rejseperiode: 15.-23. juni 2018

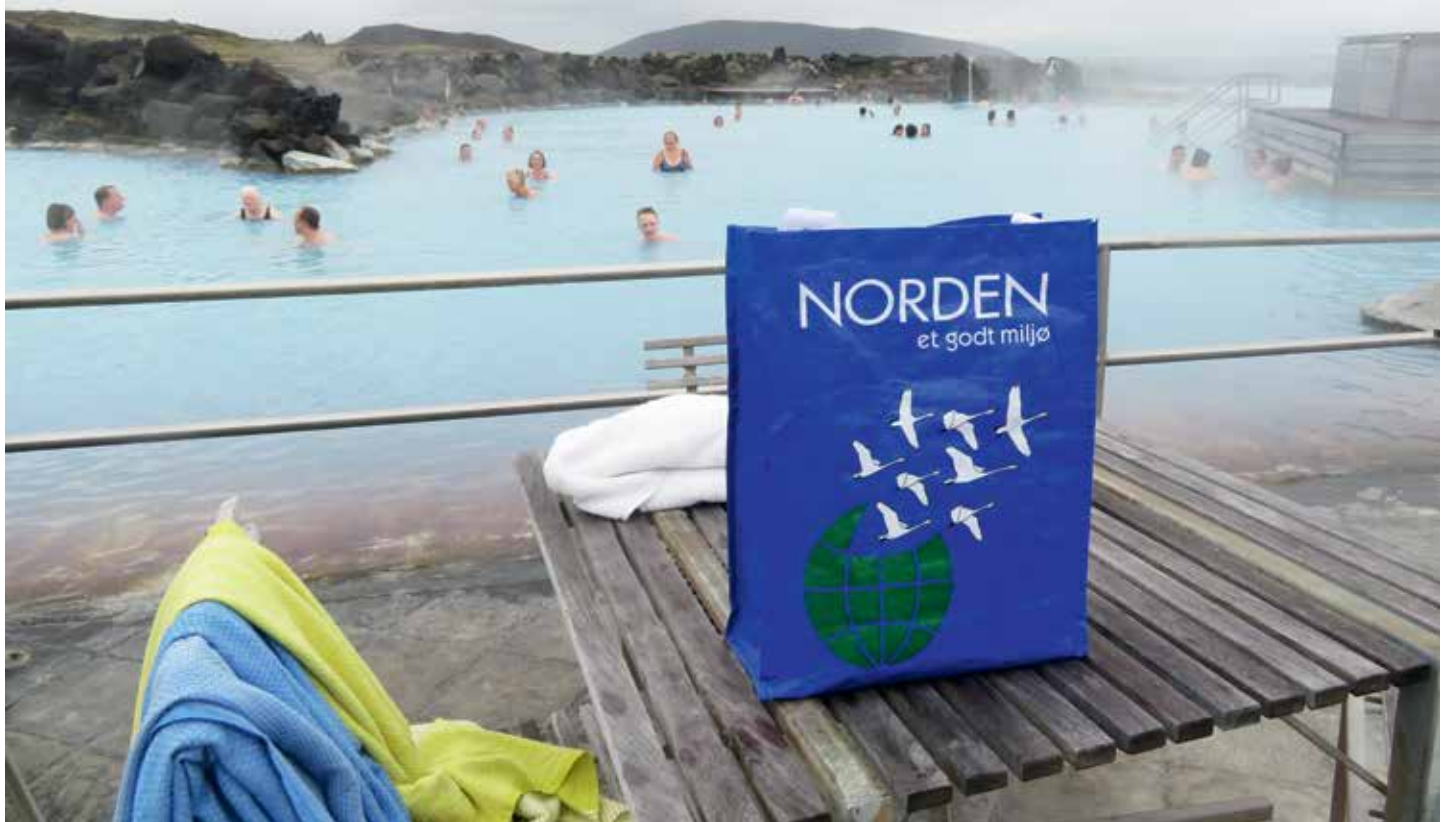
Pris: 24.400 kr. der dækker flyrejsen fra Kastrup til Keflavik t/r, indenrigsflyvning til Akureyri, busrundturen, hotelovernatningerne i værelser med eget bad/wc og alle måltider i Island. Alle udflugterne indgår, ligesom dansk rejseleder og islandsk guide, bidrag til Rejsegarantifonden og entreer. Du får meget for pengene på denne tur. Tillæg for enkeltværelse 3.000 kr.

Arrangør: Mangaard Travel Group a/s, medlem af Rejsegarantifonden

For Foreningen NORDEN Roskilde – Lejre

Tilmelding og bestilling af rejseprogrammet: Alf Tornberg, mail: alf@nanortalik.dk eller tlf. 27 52 82 38. Hurtig tilmelding anbefales, der er kun 20 pladser.

Den Blå Lagune. Lige til at hoppe i!

Grimstad er populær blandt lystsejlere, så på en slentretur langs byens havn kan man både kigge på lystbåde og træhuse samt nyde udsigten over vandet.

FAKTA

Udflugt til Arendal

Blot 20 kilometer nord for Grimstad ligger en anden charmerende kystby, den noget større Arendal. Her er der en stor og livlig havn, en bymidte med masser af butikker og en velbevaret gammel bydel på halvøen Tyholmen. Bydelen med de stejle brostensbelagte gader og farvede træhuse er belønnet med Europa Nostra-prisen for sin nænsomme restaurering. Her ligger blandt andet byens gamle rådhus, der er et af Norges største træpalæer. Det blev i sin tid opført som privatbolig for en velhavende skibsreder, men fungerede efterfølgende som rådhus i mere end 150 år.

FAKTA

Rejseinfo

- Grimstad ligger på den norske sydkyst 45 kilometer fra Kristiansand.
- Fra Hirtshals kan man sejle til Kristiansand med en overfartstid på helt ned til to timer og 15 minutter. Find mere information på www.fjordline.com/da og www.colorline.dk.
- Priserne på restauranter og hoteller ligger generelt i overkanten af de danske, men man kan godt finde en ferielejlighed eller en hytte til en ganske fornuftig pris. Få et overblik over udbudet på eksempelvis www.booking.com.
- Find mere inspiration til besøget i Sydnorge på www.visitnorway.dk/rejsemal/sorlandet.
- Husk passet, for Norge har også udvidet grænsekontrol pt.

Sammen skaber vi store rejseoplevelser

HVORFOR SKAL DU VÆLGE OURWORLD?

- ✓ Siden 2005 har vi haft den store fornøjelse at hjælpe gæster på rejser rundt i Verden
- ✓ Vi er specialister i grupperejser med et "personligt" program og fokus på kulturelle oplevelser med et lille "tvist" af anderledes
- ✓ Vores årelange erfaring gør, vi har dygtige samarbejdspartnere, vi ved hvilke heste vi skal spille på samt vi har fødderne plantet solidt i den jyske muld
- ✓ I mange år har vi arrangeret rejser til Island, Vestmannaøerne samt Færøerne med store som små grupper, bl.a. med 86 gæster der vandrede på Island
- ✓ Besøger gerne DIG, ligger landkortet på bordet og laver råskitsen sammen
- ✓ Begge har vi været ansat i branchen siden 1996 - Vi har ikke et katalog, vi ER et katalog

Christian Weis Jensen

tlf.: 97 42 50 40
cwj@ourworld.dk

Helle Krogh Dahl

tlf.: 97 42 50 40
hkd@ourworld.dk

OURWORLD

Tlf.: 97 42 50 40 | info@ourworld.dk | www.ourworld.dk

FORÅR I Helsingfors

5 dage 25. - 29. maj 2018

Med denne rejse vil vi gerne afslutte dette års tema om Finland, hvor vi har hørt om landets spændende historie gennem de 100 år, man har været selvstændige.

Det foreløbige program er planlagt som følger:

Fredag 25. Maj: Vi starter fra Holstebro St. kl. 08.00; med bus kører vi til Billund, så der bliver god tid inden afgang kl. 11.50. Vi flyver til Vanda Lufthavn (Helsingfors), hvorfra vi bliver kørt til et 4*hotel ikke langt fra Järnvägsstationen; lidt orientering i nærområdet når vi også inden middag.

Lørdag 26. Maj: Det bliver dagen med den store turistrundfart, hvor en svensk-talende guide tager os rundt til alt, hvad der er af seværdigheder i Helsingfors; blandt

højdepunkterne skal nævnes den legendariske Tempelkirke, men selvfølgelig også Domkyrkan og Uspenskij-katedralen.

Søndag 27. Maj: Vi besøger verdens måske største søkrigsfortifikation "Sveaborg", som nås med færge på nogle få minutter fra centrum. Også her får vi svensk-talende guide, og efter frokost bliver der tid på egen hånd.

Mandag 28. Maj: Dagen er endnu ikke planlagt, men vi håber at kunne besøge den danske ambassade og dermed få lidt orientering om Finlands særlige situation indenfor Norden gennem de forløbne 100 år. Resten af dagen på egen hånd, før den sidste fælles middag.

Tirsdag 29. Maj: Hjemrejsedagen begynder med en rundvisning på Rigsdagen, der er beliggende tæt ved hotellet - og herefter går det hjemad med afgang fra Vanda kl. 16.10 (finsk tid). Vi er i Billund ca. kl. 17.00 (dansk tid), hvorfra bussen kører os tilbage til Holstebro.

Når vi nærmer os tidspunktet, afholdes et afrejsemøde hos vores tekniske arrangør OUR-WORLD.

Pris per person:

Medlemmer af NORDEN: DKK 7.495:- /

Ikke-medlemmer DKK 7.650:-. (i delt dobbeltværelse).

Tilmelding:

Snarest til Skougaard Ebenhecht på ebenhecht@mail.dk eller evt. 8741 6918.

Domkirken i Helsingfors er et enestående vartegn for den finske hovedstad.
Foto: Frode Riber

Oplevelsesrejse til Åland, 10.-16. juni

Måske var du blandt de mange, der i "Skumringstimen" i november hørte uddrag af Ulla-Lena Lundbergs roman "Is" om livet på Ålandsøerne. Og måske tændte det interessen for øsamfundet i havet mellem Finland og Sverige. I hvert fald er det nysgerrigheden efter at lære dette spændende lille nordiske land at kende, der er baggrunden for Ringsted-afdelingens rejse i dagene 10.-16. juni 2018.

Rejsen til de selvstyrende finske øer med den svensktalende befolkning er tilrettelagt i samarbejde med Henrik Nordström fra Ålands Turist & Konferens AB, og den foregår i en moderne bus fra Alsted Turisttrafik. Der er afgang fra Sct. Bendts kirke i Ringsted 10. juni kl. 7.45.

Programmet på Åland

I Mariehamn overnattes på Hotel Cikada, der ligger tæt ved havnen.

Tirsdag er der rundtur i Mariehamn og nærmeste omgivelser. Det foregår i egen bus sammen med den meget vidende lokale guide Gun Styrström, der også er med de følgende dage.

Der bliver besøg i Ålands Landskapsregering og Ålands Lagting, hvor man skal høre om øernes selvstyre, politiske system og demilitariserede status. Derefter på Ålands nye Sjöfartsmuseum, hvor der spises frokost. Eftermiddagen er til fri disposition. Middag på hotellet.

Onsdag er der atter rundtur – denne gang til landkommunerne Jomala, Hammarland, Eckerö og Göta. Besøg på posthuset i det pittoreske fiskerleje og på Ålands Jakt & Fiskerimuseum i Käringsund. Frokost på restaurant Soltuna. Undervejs dertil bliver der lejlighed til at se nogle af de smukke gamle kirker langs vejen. Middag på Segelpaviljongen.

Torsdag kører bussen ud på en rundtur i landkommunerne med besøg på Bomarsunds fæstningsruiner, Kastelholms slot, fængselsmuseet Vita Björn og Jan

Mariehamn med museumsskibet "Pommern" i forgrunden,
Foto: Visit Åland.

Karlsgårdens friluftsmuseum. Frokosten spises på Bryggeriet Stallhagen. Senere besøges "Smakbyn", der drives af mesterkokken Michael Björklund, som også er manden bag aftenens middag.

Fredag formiddag er til fri disposition i Mariehamns centrum inden hjemrejsen ved middagstid. Frokosten på færgeren Rosella.

Lørdag kl. 17.30-18.00: Hjemkomst til Ringsted.

Pris og tilmelding

Prisen for hele arrangementet er 7.800 dkr. i delt dobbeltværelse og 9.400 dkr. i enkeltværelse. Betalingen dækker "all inclusive" bortset fra en eventuel frokost på egen hånd i Stockholm om mandagen.

Tilmelding sker til Ringsted-afdelingens kasserer, Marianne Jensen på 20 40 24 08 og e-mailadressen maje48@gmail.com. Yderligere oplysninger hos John Bech 21 92 92 21, bech.john@gmail.com eller hos Jørgen Smidt 46 35 89 42, tojsmidt@gmail.com.

Tallinn & Helsinki

1. dag: Udrejse til Stockholm – udsejlingen i skærgården

Tidlig afrejse fra Sjælland, derefter med færgen til Helsingborg. Undervejs nydes morgenmad i bussen (kaffe/the, juice, rundstykke m/pålæg, morgenbrød). Videre op gennem det smukke Sverige til Stockholm, med passende pauser undervejs. Sidst på eftermiddagen går vi om bord på krydstogtfærgen, som rummer flere butikker, caféer, restauranter, pianobar, kasino mv. Indkvartering i udvendige kahytter,

alle med bad/wc samt vindue. Nu venter en flot oplevelse, nemlig den smukke udsejling gennem Stockholms skærgård. Til aften nydes en lækker aftenbuffet inkl. øl/vand/vin drikke ad libitum. Aftenen byder både på musik og dans, samt show ombord.

2. dag: Byrundtur i Tallinn

Godmorgen på Østersøen! Dagen starter med en dejlig morgenbuffet, inden vi ankommer til Tallinn – Estlands smukke hovedstad, midt på

formiddagen. Her skal vi opleve Tallinns middelalderby, som er blandt de bedst bevarede i Europa. Vi ser bl.a. domkirken, det gamle rådhus, parlamentet og den Danske Konges Have - stedet hvor Dannebrog faldt ned. Efter byrundturen besøger vi det historiske og autentiske KGB Museum der giver et indblik i den kolde krigs Østeuropa. Derefter er der tid på egen hånd til at udforske byen nærmere. Indkvartering på hotel centralt i byen. Aftensmad på hotellet.

Middelalderbyen Tallin

3. dag: Lahemaa National Park – Rakvere – egne oplevelser i Tallinn

Udflugt til Lahemaa National Park. Nationalparkens areal udgør ca. 650 km² og ligger ved nordkysten. Den indeholder mest uberørt skov med smukke søer, fiskerlejer og historiske godser. Der bliver mulighed for en kort vandretur i den smukke natur, ligesom der bliver et ophold ved det gamle herresæde Palmse mõis. Videre til byen Rakvere som blev grundlagt i 1252 på resterne af den danske højborg Wesenbergh. Ophold i byen hvor vi hører om den danske historie samt mulighed for frokost. Om eftermiddagen er vi tilbage i Tallinn, hvor man kan opleve byen på egen hånd. Interesserede kan tage med bus til Kadriorg-kvarteret, hvor man bl.a. kan besøge Kunstmuseet Kumu, Kadriorg Art Museum eller TV-tårnet. Aftensmad på hotellet – efter en dag med mange oplevelser.

4. dag: Den Finske Bugt – Byrundtur i Helsinki

Efter morgenmad tager vi afsked med Tallinn og Estland. Med færgen krydser vi Den Finske Bugt og ankommer til Helsinki først på eftermiddagen. På en byrundtur ser og oplever vi nogle af byens mange seværdigheder. Domkirken, Operahuset, Esplanaden, Det Olympiske stadion, besøg i den berømte Tempelpladsens kirke, Sibelius monumentet og markedshallerne er blot noget af det, vi ser på rundturen. Derefter indkvartering på hotel centralt i byen. Efterfølgende tid på egen hånd til at udforske byen nærmere. Helsinki er for mange

designbutikker og rummer også Nordens største varehus – Stockmann. Aftensmad på hotellet.

5. dag: Paimio og Turku – Den finske skærgård

Vi forlader Helsinki og sætter kursen mod byen Paimio, som er venskabsby til Slagelse. Vi ser byens Sanatorium fra 1933, som er tegnet af den verdenskendte arkitekt og designer Alvar Aalto. Videre til Turku, som er Finlands ældste by. Først på aftenen går vi om bord på færgen, der bringer os tilbage til Stockholm – turen går gennem en af verdens smukkeste skærgårde, den "Finske skærgård", der består af mere end 20.000 øer og skær. Indkvartering i udvendige kahytter, alle med bad/wc samt vindue. Aftenbuffet inkl. drikke ad libitum (øl/vand/vin).

6. dag: Stockholms skærgård – hjemrejse

Pris pr. person i dobbeltværelse / dobbeltkahyt: kr. 6.225,-
Tillæg for enkeltværelse / enkeltkahyt: kr. 795,-

Onlinerabat: kr. 50,- pr. person, ved bestilling på www.egons-rejser.dk

Inkl. i prisen:

- Buskørsel i 5 stjernet turistbus
- Dansk rejseleder på hele rejsen
- 1 x morgenmad i bussen 1. dag; kaffe/the, juice, rundstykke m/pålæg, morgenbrød
- Færge Helsingør – Helsingborg tur/retur
- Natfærge Stockholm – Tallinn, overnatning i udvendig kahyt

- 2 x aftenbuffet inkl. vin/øl/vand ad libitum på færgerne 1. dag & 5. dag
- 2 x morgenbuffet på færgerne 2. dag & 6. dag
- 2 x overnatninger i Tallinn
- 2 x aftensmad på hotellet i Tallinn
- 2 x morgenmad på hotellet i Tallinn
- Entré KGB Museet
- Færge Tallinn – Helsinki
- Entré til Tempelpladsens kirke, Helsinki
- 1 x overnatning i Helsinki
- 1 x aftensmad på hotellet i Helsinki
- 1 x morgenmad på hotellet i Helsinki
- Natfærge Turku – Stockholm, overnatning i udvendig kahyt
- Gebyr til Rejsegarantifonden

Afrejse:	Hjemkomst:
04.40 Slagelse Busterminal	19.30
05.10 Ringsted Station	19.00
06.10 Glostrup Station	18.00

Tilmelding:

Tilmelding til teknisk arrangør: Egon's Rejsebureau på telefon 7020 1847, senest den 1. maj 2018 eller online på www.egons-rejser.dk. Husk at oplyse/påføre ved bestilling: "Foreningen Norden".

OBS: Ved tilmelding skal oplyses fødselsdag-måned-år.

Slagelse Lokalfdeling:
www.norden-slagelse.dk
Mail: formand@norden-slagelse.dk

Bustur til Bornholm og Sydsverige

Afdeling: Sønderborg/Gråsten, Rejsemål: Bornholm og Sydsverige
Bustur til Bornholm og Sydsverige

Lørdag den 2. juni: Først på eftermiddagen et kort ophold i Jakriborg, der er en moderne soveby i gammel Lübeckerstil. Byen ligger få kilometer fra Malmø og har mange danske indbyggere. Senere på eftermiddagen besøger vi Lund Domkirke med det berømte astronomiske ur. Aftensmad og overnatning: Quality Hotel Grand i Kristianstad.

Mandag den 4. juni: Morgenmad på hotellet og derefter afgang til Ystad, hvor vi tager med hurtigfærgen til Rønne. Besøg på Hammershus og Hammerknuden med Opalsøen om eftermiddagen. Aftensmad og overnatning på Hotel Balka Søbad.

Tirsdag den 5. juni: Efter tidlig morgenmad kører vi til Ekkodalen, hvor vi spørger: Hvad drikker Møller? Derefter ser vi Østerlars Kirke, som er den største rundkirke

Onsdag den 6. juni: Efter morgenmad kører vi til Åkirkeby, hvor vi går ind i kirken og ser den smukke døbefont. Herfra til Nylars Kirke, som er en af de mindre rundkirker. Derefter bliver vi sat af ved gågaden i Rønne, hvor der er gode frokostmuligheder. Vi kører så langs sydkysten til Bornholmertårnet, hvor vi tager elevatoren 70 meter op. Her sad danske soldater under den kolde krig og holdt godt øje med det kommunistiske Østeuropas aktiviteter. Aftensmad på hotellet.

Torsdag den 7. juni: Morgenmad på hotellet og derefter afrejse mod Rønne, hvor vi tager færgen. Ved middagstid ankommer vi til Ystad, hvor vi går rundt og ser på den flotte middelalderby, inden vi for alvor starter på hjemturen. Aftensmad et sted på Fyn og hjemkomst ved midnatstid.

Forskellige opsamlingssteder

Pris: kr. 5.495,- for medlemmer af Foreningen Norden ved overnatning i dobbeltværelse.

Tillæg for enkeltværelse: kr. 800,- (begrænset antal).

Tillæg for ikke-medlemmer: kr. 500,-

Tilmelding og evt. spørgsmål kan rettes til:

Jens Peter Thestrup: Tlf. 23449104

Tlf. jenspeter@thestrup.net

Bent Emgren: Tlf. 7441 5585

email bentemgren@youmail.dk

Anna Birgitte Gautier: Tlf. 2164

6241 email annabirgitte@gautier.dk

Depositum kr. 3.000,- indbetales i Andelskassen:

Kontonr. 5953 1194583 senest 14 dage efter tilmelding.

137 kilometer ude over horisonten fra Rønne ligger nærmeste danske kyst på Møn, mens der kun er 37 kilometer til nærmeste svenske. Foto fra Galløkken i Rønnes sydlige udkant.

Søndag den 3. juni: Dagstur til Kongegraven i Kivik, middelalderborgen Glimmingehus og Ales stenar, et mystisk jernaldermonument bestående af massive klippeblokke, beliggende 32 meter over havniveau. Aftensmad og overnatning på hotellet.

i Norden – videre til Kunstmuseet og Helligdomsklipperne, inden vi i Gudhjem spiser røgede sild (sol over Gudhjem), ser Oluf Høst Museet og går lidt rundt i byen. På hjemturen et kort ophold i det bedårende Svaneke, der i 2013 blev valgt som Danmarks smukkeste købstad. Aftensmad og overnatning på hotellet.

Færøernes forunderlige fristelser

25.-31.8.2018

Dette er en tur med 6 rolige nætter på samme hotel i Tórshavn, Hotel Hafnia, som stiller et lokale til rådighed, hvor rejsegruppen kan synge, høre fortælling og dyrke fællesskab. Programmet kort:

Lørdag den 25. august

Busafgang 05.00 fra Struer. Tur til bygden Gásadalur. Spadseretur. Videre med bussen til Hotel Hafnia. Indkvartering. Aftensmad.

Søndag den 26. august

Guidet byvandring: den gamle bydel Tinganes, rådhuset, lagtinget, spidsen af næsset, havnen, historien, domkirken og sandsynligvis gudstjeneste. Egen frokostpause, 3 timers krydstogt med skonnert. Hestoy eller Nolsoy – vejret bestemmer. Aftensmad på Restaurant Årstova. Ganske specielt sted med færøsk mad.

Mandag den 27. august

Historisk museum, de berømte Kirkjubø-stole. Frokost på Nordens hus. Et par timers fritid. Bus til Kirkjubøur, Olavskirken, Magnuskatedralen, den gamle bondegård Roykstovan. Eftermiddagskaffe med hjemmebag og småkager. Aftensmad på Hafnia.

Tirsdag den 28. august

Bustur til Vestmanna. 2 timers bådture til Vestmannaklipperne. Grottesejlads. Madpakker tilbage i Vestmanna. Fjeldvej med panoramaudsigt. Aften: fiskebuffet på øverste etage på Hotel Hafnia – også med panoramaudsigt.

Onsdag den 29. august

Fri formiddag med mulighed for besøg i Heinesens Hus. Rundvisning af Heinesens søn.

Andre anbefalede muligheder: butikker i pakhuset Østrøm, kaffehuset, lokale strikvarer, den gamle boghandel i centrum, kunstmuseet. Kystvejen, bygder, Saksun, sandbugten, den overrumplende udsigt, den gamle bondegård Dúvugardar, som er folkemuseum, broen over Atlanten, Gjógv, på Gjáargard: færøsk aften, buffet med færøsk mad, musik og dans.

Torsdag den 30. august

Streymoy, Eysturoy, Skálafjorden, undersøisk tunnel til fiskerihavnen Klaksvig, Christianskirken. Fuglafjord med frokost, bygden Gøta og kirken med Tróndur Paturssons udsmykning. Garnbutikken Navia, kaffe i privat hjem med en smukt anlagt have. Aftensmad på Hafnia.

Fredag den 31. august

Morgenmad, fritid, bus fra hotellet kl. 13. Fly fra lufthavnen 16.35. Billund 19.25. Bus til Struer.

Pris pr. person i dobbeltværelse: 12.960 kr.

Tillæg for enkeltværelse: 1.780 kr.

Der er 6 ledige pladser.

Uddybende information for de nysgerrige

kan fås ved henvendelse til Birthe og Eskild Højgaard (97871692/51141692)(ebhojgaard@gmail.com), Foreningen Norden, Struer
Estrid og Knud-Anton Hansen (97491601/40328575) (kahansenstruer@gmail.com), Gimsing Sognehøjskole.
OurWorld (97425040)(info@ourworld.dk)

10-dages tur til Gotland via Kalmar

Naturligvis havde foreningens to researchere gjort deres arbejde godt, men at virkeligheden i den grad skulle overgå planlægningen, kom alligevel bag på turlederne.

Foreningen Norden / Lokalfdeling Tårnby-Dragør har med stort held arrangeret fællesrejser i Norden, hvor man gennem Foreningen Norden-medlemmer i de pågældende lande og private bekendtskaber finder personer, som kan fortælle os om lokale forhold, dagligliv og vise os detaljer, som andre ikke ved meget om. Vi kommer ikke til at mangle helheden på vores rejsemål, men vi kommer i tæt, næsten familiær kontakt med nordiske venner.

Turen til Gotland i august 2018 bliver i store træk en gentagelse af den tur, som Foreningen gennemførte i august 2017. Nu forsøges turen gentaget i samarbejde med Ældre Sagen i Tårnby.

Den korte turbeskrivelse er: Afgang med bus fra Tårnby søndag 5. august 2018 kl. 8, formiddagsstop ved Galt-

sjön, frokost og slotsbesøg i Kalmar og overnatning i Oskarshamn.

Mandag 6. august en smuk tur til Hasselö i skærgården udenfor Västervik, retur til Oskarshamn.

Formiddagsfærge 7. august, ankomst lidt over middag til Visby.

Fra 7. til 11. august bor vi i Romakloster midt på Gotland på et nydeligt vandrehjem

Lørdag 11. august flytter vi til Hotel Gute centralt i Visby

Tirsdag 14. august går turen hjem med en meget tidlig morgenfærge fra Visby til Oskarshamn. Hjemkomst Tårnby (station) omkring kl. 17.30.

Hver dag har sine udflugter med lokale guider/fortællere og aftenerne har sine overraskelser, hvor deltagerne i

Et af de sociale sammenskudsgilder, som vi forsøger at gentage i 2018. Fællesskabet er med til gøre de få måltider, som turen ikke betaler, til prisbillige arrangementer.

2017 i høj grad selv var med til at skabe stemningen ved fælles madlavning i køkkenen eller på grill (når vi ikke spiste på spektakulære restauranter).

Den lille krølle med at køre ”i stilling i Oskarshamn” sikrer, at vi undgår aften og/eller natfærgen til Gotland. Vi er friske og udhvilede ved ankomsten til Visby og har endda haft oplevelser som sightseeing i Västervik, øhop til Hasselö og besøg på Blankaholm i Fastlandssverige.

På Gotland kommer vi til Linnés hule på Torburgen (hvis vi kan finde den), feriebyen Ljugarn med middag på Pighuset www.pighuset.se.

Vi kommer til Fårø, besøger den engelske krigskirkegård, kører gennem Bergmanns filmverden. Vi ser tre af de fem mest berømte rauk-felter, bader i Den Blå Lagune (ingen skrivefejl), dykker ind i Lummelundagrotterne, indtager en 1000 år gammel vikingeborg, kommer på frilandsmuseum, helt ned til strandene - nogen med klipper og nogen med sand, ser en brøkdæl af Gotlands 92 fungerende kirker og lidt af de nedbrudte. Kører aftenture ad libitum, hvis deltagerne orker.

Det nedlagte Blåse Kalkbrud og det fungerende i Slite besøges. Gotland besøges både nord og syd med vending ved Hoburgen, det sydligste punkt af Gotland. Hoburgsgubben finder vi med garanti og vi når Lojsta Slot.

I Visby bor vi meget centralt på Hotel Gute. Vi skal vandre langs den berømte bymur med vor lokale guide og mærke afslutningen på Middelalder-ugen, der markeres på hele Gotland, men størst i Visby.

I Visby er der frit slag, men vi har anbefalinger til ture på egen hånd med. Mange vil nok i den botaniske have, i Forngården, Gotlands historiske museum eller Kapitelhusgården.

Prisen inkluderer rejse (i bus), overfarter, hoteller/vandrehjem alle med morgenmad (frokost kalder svenskerne det), alle beskrevne udflugter og entrées på disse, frokost (lunch på svensk) stort set alle dage og på de store rejsedage til og fra Tårnby. Desuden et praktisk

Overalt i Visby på Gotland er den kendte ringmur synlig. Den er med til at sikre, at man ikke bliver væk i de snævre og (15 grader) stejle gyder.

møde med foredrag om Gotland, som holdes i Tårnby i maj 2018.

Turens pris 9.500 DKK (enkeltværelse + 3.000 DKK). Der er meget få enkeltværelser på Gotland, hvor vi har booket hele Brukshotellet.

Turen vil indeholde ni overnatninger i det fremmede fordelt med to dage i Oskarshamn og syv på to forskellige steder på Gotland.

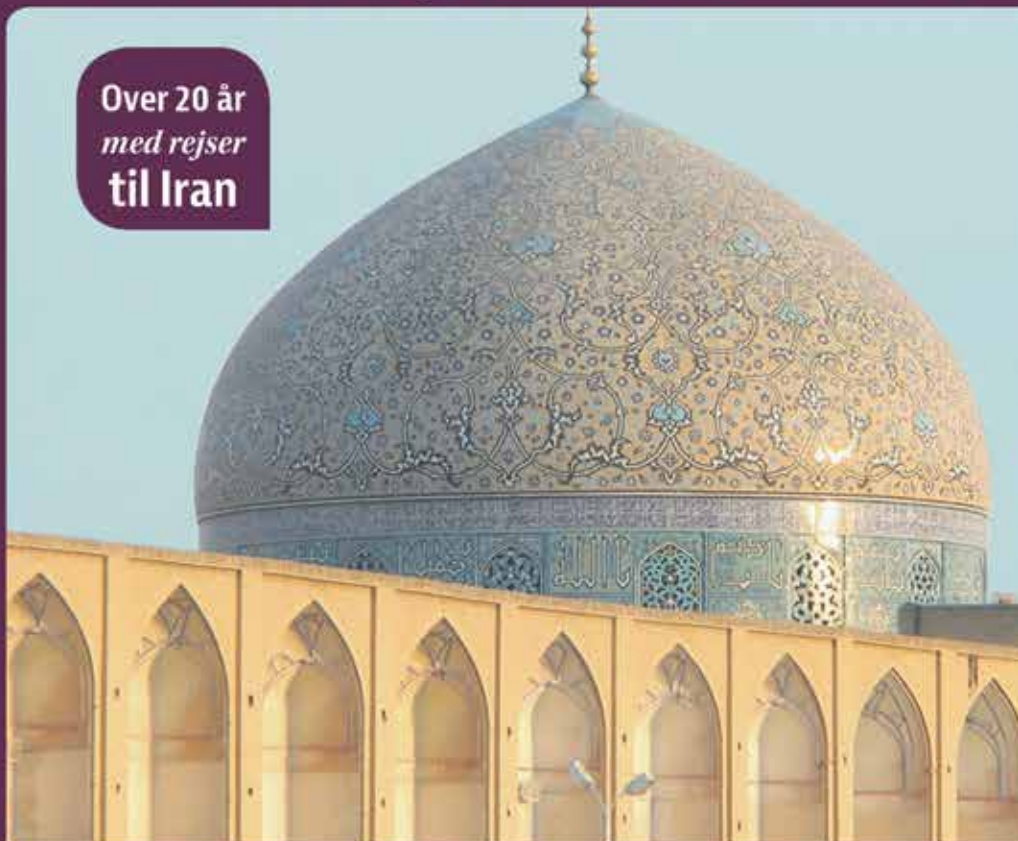
Såvel medlemmer af Ældre Sagen og Foreningen Norden som andre interesserede kan deltage. Der er en beskedent rabat til medlemmer af de to arrangerende foreninger, uanset hvilken afdeling man er medlem af.

Turens indhold er tilrettelagt af turlederne Terkel Spangsbo og Birgitte Barkholt, Foreningen Norden i Tårnby/Dragør og Ældre Sagen i Tårnby. Egon's Turist er teknisk rejsearrangør.

Spørgsmål og uforpligtende forhåndstilmelding rettes til Terkel Spangsbo (1. prioritet) 4038 0450, 3251 0873 og via terkel.spangsbo@mail.dk og Birgitte Barkholt 2117 5985. birgitte.barkholt@mail.dk.

KULTURREJSER MED DANSK REJSELEDER

Over 20 år
med rejser
til Iran

IRAN

– Det Gamle Persien

Iran rummer i dag verdens smukkeste eksempler på islamisk arkitektur. Isfahan er den halve verden, siger et ordsprog, og byen domineres af gyldne og turkisblå kupler, moskeer og paladser.

En rejse i Iran er en rejse til en civilisation, der blev grundlagt for mere end 6000 år siden. De imponerende bygningsværker i Persepolis vidner om landets storhedstid. Bazarene er et andet højdepunkt på rejser til Iran. Ofte er det rent 1001 Nats Eventyr.

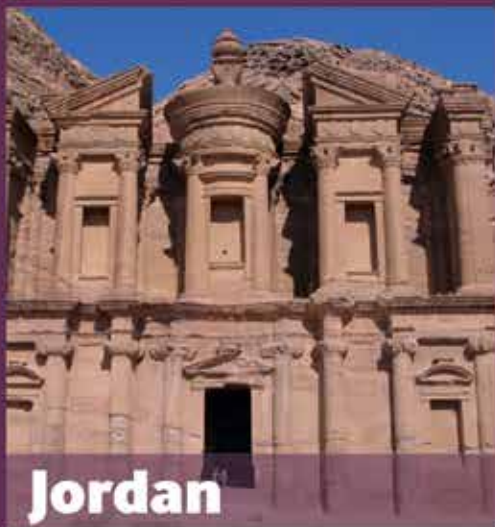
Viktors Farmors første grupperejse i 1996 gik til Iran, og siden har Iran været en stor del af programmet hvert eneste år. Og så er landet meget sikkert at rejse i.

Et udpluk af vores rejser i Iran i 2018:

Irans højdepunkter: 8 dage • ½ pension fra 14.900 kr.
Afr: 26. feb - 23. mar • 7. apr - 14. apr • 21. apr m.fl.

Iran rundrejse: 14 dage • halvpension • fra 19.900 kr.
Afr: 5. mar - 26. mar • 8. apr - 15. apr • 20. apr m.fl.

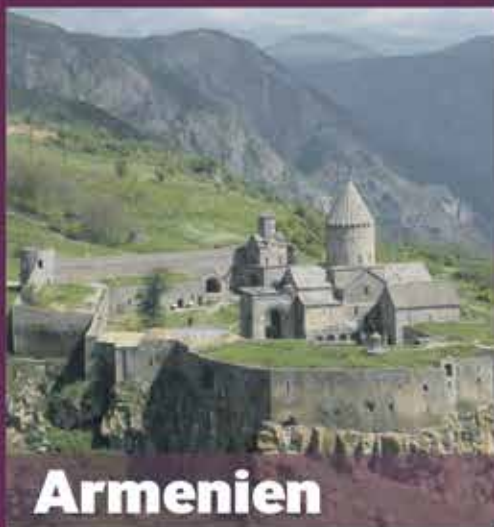
På tværs af Iran: 12 dage • halvpension • 17.900 kr.
Afr: 4. mar - 8. apr • 23. sep - 11. oktober

Jordan

Jordans højdepunkter

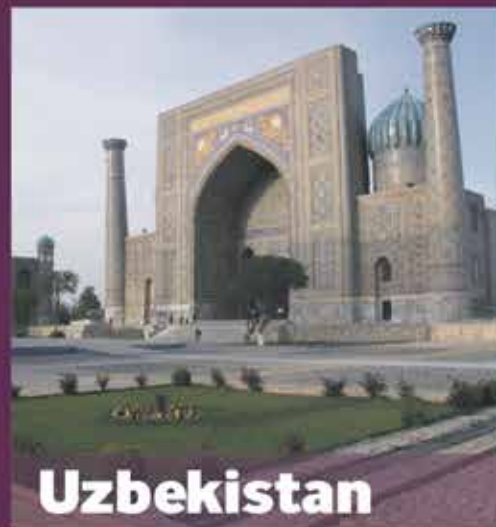
På opdagelse i Mellemøstens skatkammer. Sagnomspundne Petra blev hugget ud af klipperne for 2000 år siden. Mosaikkortet over Det Hellige Land i Madaba. Templer og teatre fra romersk tid i Jerash. Borge fra korsriddertiden. Nebo-bjerget. Ørkensafari i Wadi Rum og en moderne hovedstad. Max 20 deltagere.
8 dage • halvpension • fra 10.900 kr.
Afr: 25. febr - 18. marts • 1. april • 8. maj m.fl.

Armenien

Georgien og Armenien

Kirker, klostre og natur i to ældgamle kristne lande. Storslåede udsigter i Kaukasusbjergene. I Armenien ser vi klostret Geghard. I Yerevan er der "Armeniens hængende haver" og sjove markeder. Frokost hos familie i Georgiens vindistrikt. Sydlandsk stemning i hovedstaden Tbilisi. Max 20 deltagere.
14 dage • helpension • fra 14.900 kr.
Afr: 23. marts • 25. marts • 18. maj • 20. juli m.fl.

Uzbekistan

Uzbekistan med Ørkenens Louvre

Udvidet rundrejse med Silkevejsbyerne Samarkand og Bukhara. I tilgift et eventyr i ørkenen; kunst i verdensklasse. Museet har 82.000 værker, sovjetisk avantgarde kunst. Deraf tilnavnet "Ørkenens Louvre". Også tid til besøg i den gamle slavehandelsby Khiva. Max 20 deltagere.
12 dage • helpension • fra 14.400 kr.
Afr: 22. mar - 24. mar • 7. apr - 27. apr • 10. maj m.fl.

OGSÅ REJSER TIL: Israel – Marokko – Algeriet – Indien – Cambodia – Burma – Argentina – Vietnam – Peru – Cuba – Colombia

Mindre grupper
Max 20 deltagere
Danske rejseledere

Viktors Farmor
WORLD-WIDE EXPEDITIONS

86 22 71 81
www.viktorsfarmor.dk

» *Kan vi blive for selvgode, selvhævdende i Norden? Er vi virkelig så gode, så langt fremme på næsten alle samfundsområder og så harmoniske?*

Vi måste vara försiktiga med just att inte vara för självgoda. Det är bra att gynna våra nordiska värderingar men alltid på ett sätt som är lämpligt i sammanhanget. Ofta talar våra framgångar bäst för sig själv, utan att framhållas av oss själva. Också om många mätare visar att vi är längst framme på många områden har dessutom våra samhällen allvarliga utmaningar och dessa måste vi ta itu med om vi i fortsättningen vill vara i täten.

Hvordan oplever du forholdet Norden-Europa?

Europa gör klokt att idag välkomna ett stabilt, konkurrenskraftigt och innovativt Norden. En stark nordeuro-

peisk region stärker Europa och ett starkt nordiskt samarbete kompletterar EU. Det ena ersätter inte det andra. Tiderna då man i Europa kände oro inför en nordisk blockbildning är definitivt förbi. Dessutom är det viktigt att vi kan föra dagordningarna närmare. Det nordiska samarbetet har på senare år blivit bättre på hur man kan behandla EU-frågor. Samtidigt bör man våga verka nordiskt i EU då man ser möjligheter.

Hvad er din/regeringens ambition for det nordiske samarbejde?

Det nordiska samarbetet är mycket viktigt både för mig och för den finska regeringen. Vi har varit aktiva ända upp på högsta nivå och lyft upp stora framtidsfrågor på den nordiska agendan. Det är viktigt att de nordiska länderna samarbetar i de frågor där samarbetet ger ömsesidig nytta och där den politiska relevansen finns.

OPLEV SMUKKE TELEMARKE I JUNI

– ET LILLE STYKKE NORGE!

Midt i Telemark og omgivet af et fantastisk naturmiljø ligger Seljord. Den lille landsby, der er så rig på kultur og er idyllisk beliggende ved Seljordsvandet med myten af søormen Selma. Seljord Folkehøjskole inviterer dig til otte eventyrlige dage, afgang fra Aalborg den 12. juni og hjemrejse den 19. juni 2018.

Turen inkluderer:

- ✓ Bus til/fra Ålborg – Hirtshals
- ✓ Ferry Hirtshals – Larvik/Langesund, herunder måltid
- ✓ Tre måltider hver dag og overnatning på Seljord Folkehøjskole (enkeltværelse – enkel standard)
- ✓ Bådtur på Telemarkskanalen
- ✓ Gaustatoppen – Telemarks højeste fjeld
- ✓ Heddal stavkirke – Norges største stavkirke
- ✓ Vemork, Rjukan – Unescos verdensarvliste
- ✓ Lokal historie og kultur fra Seljord og Telemark

Periode: 12.- 19. juni 2018

Passer for: Voksne/seniorer der kan lide at opleve nye steder, kultur og natur. Gerne med vandrerstøvler på.

Max.antal: 30 personer

Pris: 7900 DKK pr. person (depositum- 2000 DKK pr. person)

Kontakt: Jeppe.garly@seljord.fhs.no +47 947 88 160 (dansk ☺)

Påmelding: kontor@seljord.fhs.no; innen 1.marts 2018

Program: www.seljord.fhs.no

Arrangør: Seljord Folkehøgskule

Hip hip hurra!

Skagensmalerne var nordiske malere, der kom til Skagen, for at male i det stærke lys. De dannede en kunstnergruppe, og malede dagliglivet og naturen. Det gjorde Skagen internationalt kendt. Vi er nået til Skagen i serien om nordiske malere.

Af Lars Kærulf Møller

"Er Du Maler, da følg os herop, her er Motiver for Dig", sådan skrev H.C. Andersen om Skagen i 1859, men der skulle dog gå endnu et par årtier, før hans ord blev fulgt.

Da Karl Madsen, efter en karriere som maler og siden direktør for Statens Museum for Kunst, som 73-årig i 1928, blev den første direktør for Skagens Museum, var den skandinaviske epoke med det realistiske friluftsmaleri allerede erstattet af nye modernistiske europæiske strømninger.

Som maler havde Karl Madsen selv været blandt fødselshjælperne for realismen og han var en af de første kunstnere, der i 1873 tog sommerophold i Skagen. Han havde, ligesom P.S. Krøyer, Laurits Tuxen og flere andre, opsøgt det parisiske miljø i 70'erne og her stiftet bekendtskab med den nye naturalisme og realisme i Europa.

Han havde også været vidne til, hvordan guldalderens forlængelse i en borgerlig nationalromantik blev hånet af en samlet international presse, da den blev præsenteret på verdensudstillingen i Paris i 1878, og i Skagen fandt han fornyelsen både indenfor malerkunsten og en fornyet tro på skandinavismen, der ellers havde været dømt ude efter det svigt, der efter dansk opfattelse skete, da Norge og Sverige ikke kom til undsætning under den 2.

slesvigske krig i 1864. Den skandinavisme som fik sit endelige dødsstød, da Norge udtrådte af personalunionen med Sverige i 1905.

I Skagen mødtes en række af den nye tids bedste nordiske kunstnere. Det rækker for vidt at nævne alle, men hovedpersoner som de norske P.S. Krøyer, Christian Krohg, Frits Taulow, Eilif Peterssen og Christian Skredsvig, svenske Oscar Björck, Anna Palm og Valdemar Nyström og naturligvis de danske, Michael og Anna Ancher, Laurits Tuxen, Carl Locher, Holger Drachmann og Viggo Johansen, har alle skrevet sig ind i både dansk og europæisk kunsthistorie.

Forholdene omkring de kunstneriske uddannelser har utvivlsomt også dannet basis for den nye kunstnerkoloni i Skagen. Først i 1909 fik Norge sit eget Kunstakademi i Oslo. Indtil da var det helt normalt, at norske kunstnere søgte kunstakademiet i København, og allerede der blev der etableret bekendt- og venskaber, der siden blev styrket af flere af kunstnernes ophold i Paris, hvor man fik øjnene op for den nye tilgang til maleriet.

I Sverige var der opposition mod den akademiske tradition og kunstnere som Ernst Josephson, Bruno Liljefors og Anders Zorn stiftede Konstnärsförbundet, mens andre primært søgte mod Paris. Det fore-

kommer sigende, at Karl Isakson, der få år senere gik på Akademiet i Stockholm (i årene 1897 – 1901), siden hen beskrev det som svarende til fire i tugthuset.

I modsætning til mange andre kunstnerkolonier var Skagensmalerne ikke baseret på en 'skole', men mere en gruppe maleres opsøgen af lyset og et autentisk motiv, ud fra hvilket de kunne udfolde et nyt maleri, der måske med nogen ret kan betegnes som særligt nordisk eller skandinavisk.

Et af de fineste eksempler på den nordiske forbrødring er P. S. Krøyers 'Hip hip hurra ! Kunstnerfest på Skagen' fra 1884-85.

Maleriet er et af dansk kunsts hovedværker, malet af en nordmand og det blev, allerede inden det var færdigmalet, købt af den svenske forretningsmand og kunstsamler Pontus Fürstenberg, der siden donerede billedet til Göteborgs konstmuseum, hvor det stadig befinder sig.

Maleriets titel stammer fra 'Skagenshurraet' opfundet af Christian Krohg og en uundgåelig følgesvend, når snapsen skulle skylles ned. Motivet er inspireret af fotografier fra en havefest hos Anna og Michael Ancher. På maleriet ses fra venstre Martha og Viggo Johansen (Martha i øvrigt kusine til Anna Ancher

og søster til Karl Madsens kone), norske Christian Krohg og P.S. Krøyer, Anna Anchers bror Degn Brøndum, Michael Ancher, svenske Oscar Björck, Thorvald Niis, organist Helene Christensen, der fik et barn med P.S.Krøyer, Anna Ancher og datteren Helga. Krøyer ville også have haft Eilif Peterssen med på billedet, men han kunne ikke afse tid til at sidde model.

Billedet inkarnerer både den stemning af sommer og fest, som kunstnerne ønskede at forlene med Skagen, og viser tydeligt indflydelsen fra den franske impressionisme, hvor f.eks. Renoir på impressionistudstillingen i 1882 havde vist

billedet 'Le déjeuner des canotiers' (Sejlerens frokost) med en næsten identisk komposition.

Også i de følgende årtier var der tætte forbindelser mellem nye generationer af nordiske kunstnere. Den af Krøyer og Tuxen i 1882 stiftede 'Kunstnernes frie studieskoler' blev et fristed, hvor Zahrtmann også blev lærer og som de fulgte med til Civita d'Antino i Italien, ligesom Paris med bl.a. Académie Scandinave i årene 1919 -35 blev et mødested for en række af de nordiske avantgardister.

Lars Kærulf Møller er direktør for Bornholms Kunstmuseum

Hip, hip, hurra! af nordmanden P. S. Krøyer er et af dansk kunsthovedværker, som allerede, da Krøyer malede det, var bestemt for Göteborgs konstmuseum. Billedet inkarnerer både den stemning af sommer og fest, som kunstnerne ønskede at forlene med Skagen, og viser tydeligt indflydelsen fra den franske impressionisme. Foto: Göteborgs konstmuseum, Hossein Sehatiou

Dansk, nordisk eller ...?

Nationalisme, folkestyre og skandinavisme

Af Henrik Hagemann

Da jeg for mange år siden gik i skole, lærte jeg at studenterskandinavismen var en patetisk, naiv og overspændt strømning i 1840'erne. Orla Lehmann, en af grundlovens fædre, holdt sin berømte og berygtede ridehustale i Christiansborgs Ridehussal den 24. juni 1845 for deltagerne i det nordiske studentermøde. Han pumpede stemningen op til det ypperste og afkrævede sit unge publikum løfter om en skandinavisk enhed. Norden skulle blive deres fædreland. Lehmann er som taler blevet sammenlignet med Churchill og Martin Luther King. Med nederlaget i den 2. slesvigske krig i 1864 led skandinavierne dog også nederlag, og det blev altså skandinaviernes politiske modstandere der efter 1864 skrev historien.

Men sandheden er mere nuanceret, for de der var unge mennesker i 1840'erne, blev også voksne og realistiske. Og de bevarede samtidig deres idealer. Da de havde fået deres eksaminer, begyndte de et praktisk virke som vi har glæde af den dag i dag. Det er dem, der står bag alt det, der kom i gang med de nordiske naturforskersmøder, de nordiske historikersmøder, de nordiske juristsmøder, de nordiske sprogforskersmøder osv. De fleste forbindelser lever den dag i dag. Disse fortræffelige folk mødtes

og forhandlede sig frem til hvad de skulle gå hjem og få gennemført med nogenlunde enslydende bestemmelser i alle landene. Vi fik nordiske retsregler om køb og salg, vi fik allerede i 1873 en nordisk møntunion der reelt holdt til første verdenskrig og formelt helt til 1972, og vi fik en masse andet godt fællesgods. Selv har jeg haft den store glæde at deltage i flere af de nordiske sprogsmøder.

Tankerne om et fælles dansk-svensk skriftsprog var først blevet fremført i 'Den patriotiske Tilskuer' i 1761, men vandt ikke gehør, heller ikke rigtig i skandinavismens blomstringstid op til 1864. Enkelte forfattere var før 1800 begyndt at læse nabolandets litteratur, og i dansk dukkede nogle få svenske gloser op, som fx *særskilt*, *nyfigenhed*, *drøje*, *gøremål*, *omdømme* og *vakker*. Når det drejer sig om ordforrådet, var samspillet således ringe.

Men for ortografiens vedkommende var der mere fremgang. Vores største nordiske sprogforsker Rasmus Rask (1787–1832), sprogvidenskabens Linné, var sammen med N.M. Petersen blandt idégiverne til det, der kom ud af det nordiske sprogsmøde i Stockholm i 1869. Det er interessant at konstatere at dansk retskrivning på næsten alle punkter har virkeliggjort mødets an-

befalinger. Det gælder brug af ks for x, k for q, indskrænkning af sammenskrivning, ændringer i brugen af bogstavet j, fjernelse af stumt e og af fordoblet vokalbogstav samt indførelse af bolle-å for tidligere aa og overgang til små begyndelsesbogstaver i fællesnavneord.

Hertil kommer at gotisk skrift (fraktur, krøllede bogstaver) i trykte tekster er fuldstændig fortrængt af latinsk skrift (antikva). Sig så ikke, vi ikke kan påvirke hinanden.

Tak for mig

Med dette slutter artikelserien om sproglige emner. Jeg slutter fordi det er fornuftigt at slutte lidt før andre synes, man bør slutte. Det har været en fornøjelse for mig at skrive artiklerne – og forhåbentlig også til en smule glæde for Norden Nus læsere.

Henrik Hagemann

Rasmus
RASMUS CHRIST RASK.

Bogen om Rasmus Rask beretter om en sprog pioner, som kom til at præge Norden meget mere, end man kunne forudse under det nordiske sprogsmøde i 1869. Illustration: Gads Forlag

DR-dramaet Herrens Veje med Mads Mikkelsen i hovedrollen som provst Johannes Krogh. Foto: Danmarks Radio.

Ny aftale giver mere nordisk drama i Danmark

DR har i oktober indgået en ny aftale om en fælles strategi for mere nordisk drama med de øvrige statsradiofonier i Norden. Det betyder, at norske NRK, islandske RUV, svenske SVT, finske YLE og danske DR nu skruer op for et forpligtende dramasamarbejde, der vil give seere på tværs af landene endnu mere og endnu stærkere nordisk kvalitetsdrama.

Strategien skal blandt andet forbedre de nordiske mediers konkurrenceevne i forhold til de internationale

streamingtjenesters mange amerikanske tilbud til brugerne. Nordisk drama med en lokal forankring og stærke public service-ambitioner er blevet et kendetegn for public service-medierne i Norden og med den nye strategi stiger antallet af nordiske samproduktioner.

Strategien indeholder også en fælles vision for dramaindholdet og der etableres et koordinerende samarbejde, som skal træffe hurtige beslutninger om nyt dramaindhold med samproduktionspotentialer.

Allerede i dag co-producerer de nordiske partnere og de udveksler programmer, udvikler fælles formater og deler viden. Hvert år genereres 4.500 tv-programmer. Alene på dramaområdet resulterede samarbejdet sidste år i 267 episoder.

Blandt eksemplerne på aktuelle dramaserier er 'Broen' (SVT og DR), 'Herrens Veje' (DR), 'Monster' (NRK), 'Vår tid är nu' (SVT), 'The Independence day' (YLE) og 'Prisoners' (RUV).

eø

Journalistik på nordisk

1. februar er det 60 år siden at Nordisk Journalistkursus i Aarhus havde første undervisningsdag. Siden har flere end 1500 nordiske journalister fået nordisk viden og nordisk tankegang under huden.

I begyndelsen af 50'erne var den nordiske samarbejdstanke stærkere end nogensinde. Verdenskrigens konsekvenser var endnu særdeles mærkbare og mange så et stærkt Norden som det bedste bolværk mod en ny krig.

Nordiske journalister har via NJC fået skærpet deres viden om nordiske forhold. Her er Sveriges udenrigsminister Margot Wallström omgivet af journalister under Nordisk Råds temasession i 2017. Foto: Magnus Fröderberg, norden.org

På Aarhus Universitet havde et lille hold undervisere skabt gode forbindelser til flere andre nordiske universiteter og tanken om en samordnet nordisk journalistisk grunduddannelse begyndte at brede sig.

Så vidt kom det dog aldrig. Men mindre kunne gøre det. Måske en form for efteruddannelse. Det erkendte professor Troels Fink, som var leder af den spæde danske journalistuddannelse i netop Aarhus. Han allierede sig i 1954 med den 33-årige historielektor Erik Reske-Nielsen – og de fik støtte fra den svenske rigsdagsmand Sven Emanuel Ohlson, som erklærede, at Aarhus Universitet 'är nämligen pionjär på området i Norden.'

Nordisk Råd viste sit værd

Året før var Nordisk Råd blevet oprettet og dette forstod den karismatiske Fink at udnytte. Nordisk Jour-

nalistkursus blev i 1956 vedtaget som et af de første konkrete resultater af samarbejdet mellem de nordiske stater.

Den tidl. danske udenrigsminister Ove Bjørn Kraft var ikke sen til at proklamere: 'Af største betydning vil det være, at et stadigt voksende antal nordiske presse-mænd får indsigt i og dermed også voksende interesse for nordiske forhold.'

Siden har flere end 1500 nordiske journalister fået tilført store doser af journalistfaglig og nordisk viden i det, der i dag hedder Nordisk Journalistcenter, NJC, som oprindeligt var en efteruddannelse på tre måneder, men som i dag er en bred vifte af netværk, seminarer, publikationer og kurser med nordisk betoning.

Norden udvidet med Rusland

Det 'nordiske' er forlængst blevet udvidet til også at dække det nordvestlige Rusland, som har efterspurgt klassiske nordiske journalisttraditioner med fri presse, baseret på begreber som mangfoldighed, objektivitet og væsentlighed.

- Vores mål er at klæde journalister fra alle de nordiske lande på, så de har kompetencer, de konkret kan bruge til at skabe interesse i medierne for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab. Det handler først og fremmest om Norden og samspillet med Europa og den øvrige verden. Det nordiske værdifællesskab breder sig i disse år ud over de oprindelige nordiske nationer, og vi betragter også de journalistiske grundværdier som vigtige dele af det fællesskab, lyder det fra NJCs daglige leder John Frølich. eø

Et baltisk perspektiv

NJC er i 2017 partner i et par mindre projekter i Letland. Det er forventningen fra NJC-ledelsens side, at disse baner vejen for flere baltiske projekter i 2018.

NJC er en del af Danmarks Medie- og Journalisthøjskole: njc.dk

Tillidsfolk søgte gensidig inspiration

80 tillidsfolk fra alle dele af landet fortalte om et væld af kommende arrangementer, da de mødtes til Tillidsmandsdag i november. Jubilæet i 2019 bliver særdeles markant – nationalt og lokalt.

Af Jens Utoft

Der var inspiration til fremtidige aktiviteter i lange baner, herunder også til det forestående 100 års jubilæum i Foreningen Norden i 2019, da omkring 80 tillidsfolk fra lokalafdelinger over det meste af landet lørdag den 19. november var samlet i Vejle til den årlige Tillidsmandsdag.

Landsformand Mogens Jensen lagde for med en orientering om aktuelle begivenheder og begivenheder på nordisk plan. Han fremhævede vigtigheden af, at vi bruger jubilæet til at vise, at Foreningen NORDEN ikke blot er en 100-årig god historie, men at vi også har en berettigelse i nutiden og fremtiden.

- Der er stadig brug for mere nordisk sammenhold – ja, der er nok mere brug for nordisk sammenhold i dag og i fremtiden, end der har været i de forgangne 100 år. Påvirket af globaliseringen er det vigtigt, at vi i en verden, der er blevet umådeligt meget mindre, skaber et nordisk sammenhold, som kan give os styrke på den internationale arena, sagde Mogens Jensen.

Aktivt jubilæumsår

Generalsekretær Peter Jon Larsen orienterede kort om planerne for den officielle markering af jubilæet med en stor koncert i DRs koncertsal. Flere kredse og lokalafdelinger udtrykte ønske om at give menige medlemmer mulighed for at deltage.

Lokalt er der planlagt en lang række jubilæumsaktiviteter, både i eget regi og i samarbejde med andre. Thisted-afdelingen har således inviteret 30 lokale supermarkeder, restauratører og fødevareproducenter til at markere jubilæet med en nordisk madfestival, ligesom afdelingen, der er med i Nordens ældste venskabsbysamarbejde, arrangerer et ekstraordinært venskabsbystævne. Andre afdelinger planlægger fællesnordiske kunstudstillinger og koncerter.

Kulturmødet på Mors

Jubilæet er en god anledning til at gøre foreningen NORDEN mere synlig, både lokalt og på landsplan, bl.a. for at sikre rekruttering af nye medlemmer.

Men der skal også gerne ske noget i andre år. Derfor foreslog repræsentanter for kreds Midt-Nord at landsforeningen næste år er officielt repræsenteret på Kulturmødet på Mors. Det er en begivenhed, der

Tillidsfolk fra de fleste af Foreningen NORDENs 100 afdelinger lagde vejen omkring Vejle midt i november. Foto: Jens Utoft

i år samlede ca. 22.000 deltagere fra 78 kommuner. I år var Foreningen NORDEN indirekte repræsenteret via landsformand Mogens Jensen, der som en af flere politikere var inviteret til at præsentere 10 sange til fællessang i en stuvende fyldt sal på Støberimuseet i Nykøbing.

Det er gratis at deltage, og de lokale afdelinger i Thisted, Skive og Karup har tilbudt at stille med bemanding i de tre dage Kulturmødet varer, hvis landsforeningen dækker udgifterne. I 2018 foregår Kulturmødet 23.-25. august.

En nordisk variant av politisk populism

Hvordan står det til med 'misnøjepartierne' i Norden? Vi gennemgår den aktuelle situation for nordisk politisk populisme, baseret på en svensk bog, 'Vælgernes Hævn', som finske Henrik Wilén beretter om – på svensk.

Af Henrik Wilén

När man tänker på begreppet politisk populism i Norden går tankarna osökt till dansken Mogens Glistrup (1926-2008) som grundade sitt parti i protest mot höga skatter och som gjorde sig känd för lustiga och olustiga utspel. Sedan Glistrups dagar har den politiska populismen spridit sig till övriga nordiska länder. Enligt journalisten Bengt Lindroth finns det en särskild variant av politisk populism i Norden.

Lindroth har å yrkets vägnar bevakat Norden i mer än fem decennier, bland annat som nordisk korrespondent för Sveriges Radio stationerad i Helsingfors, politisk redaktör för Expressen och kolumnist i flera tidningar.

I Föreningen Norden Sveriges årsbok 2016, 'Väljarnas hämnd', gör han en nyttig genomgång av populismen och nationalismen i Norden. Lindroth bok borde vara pensum för alla som sysslar med politik och som vill förstå uppkomsten av populistiska partier. Dansk Folkeparti (DF), som har sina rötter i Glistrups Fremskridtsparti, Sannfinländarna, norska Fremskrittspartiet (FrP) och Sverigedemokraterna (SD) avviker från varandra på många punkter, men har också gemensamma drag. Därremot känner de tydligen inte stor samhörighet sinsemellan eftersom de inte ingår i samma partigrupp i

Nordiska rådet, som är parlamentens samarbetsorgan.

I Danmark fick skattefrågorna ge vika för fokus på asyl- och invandringsfrågor när det gamla Fremskridtspartiet fick ny ledning och bytte namn till Dansk Folkeparti. DF har aldrig suttit i regeringen, men kan i egenskap av det största oppositionspartiet påverka Lars Løkke Rasmussens minoritetsregering.

Också norska FrP grundades som ett protestparti främst mot skattepolitiken, men utvecklades under Carl I. Hagens ledning till ett allmänt missnöjesparti med fokus på invandringsfrågor. Under sin nuvarande ordförande Siv Jensen tog partiet steget in i regeringen och klarade hösten stortingsval bra. Fyra års regeringsansvar resulterade i en nedgång på en procentenhet (från 16 till 15 procent) och partiet ingår i Erna Solbergs nya kabinett.

Sannfinländarna tog efter några framgångsrika val plats i regeringen som bildades 2015. I somras sprack partiet och Sannfinländarna lämnade regeringen medan partiets fem ministrar och riksdagens talman bildade en ny rörelse, Blå framtid, som registreras som parti. Det är inte många politiska bedömare som tror att Blå framtid har någon som

helst framtid (gallupstödet är under 2 procent).

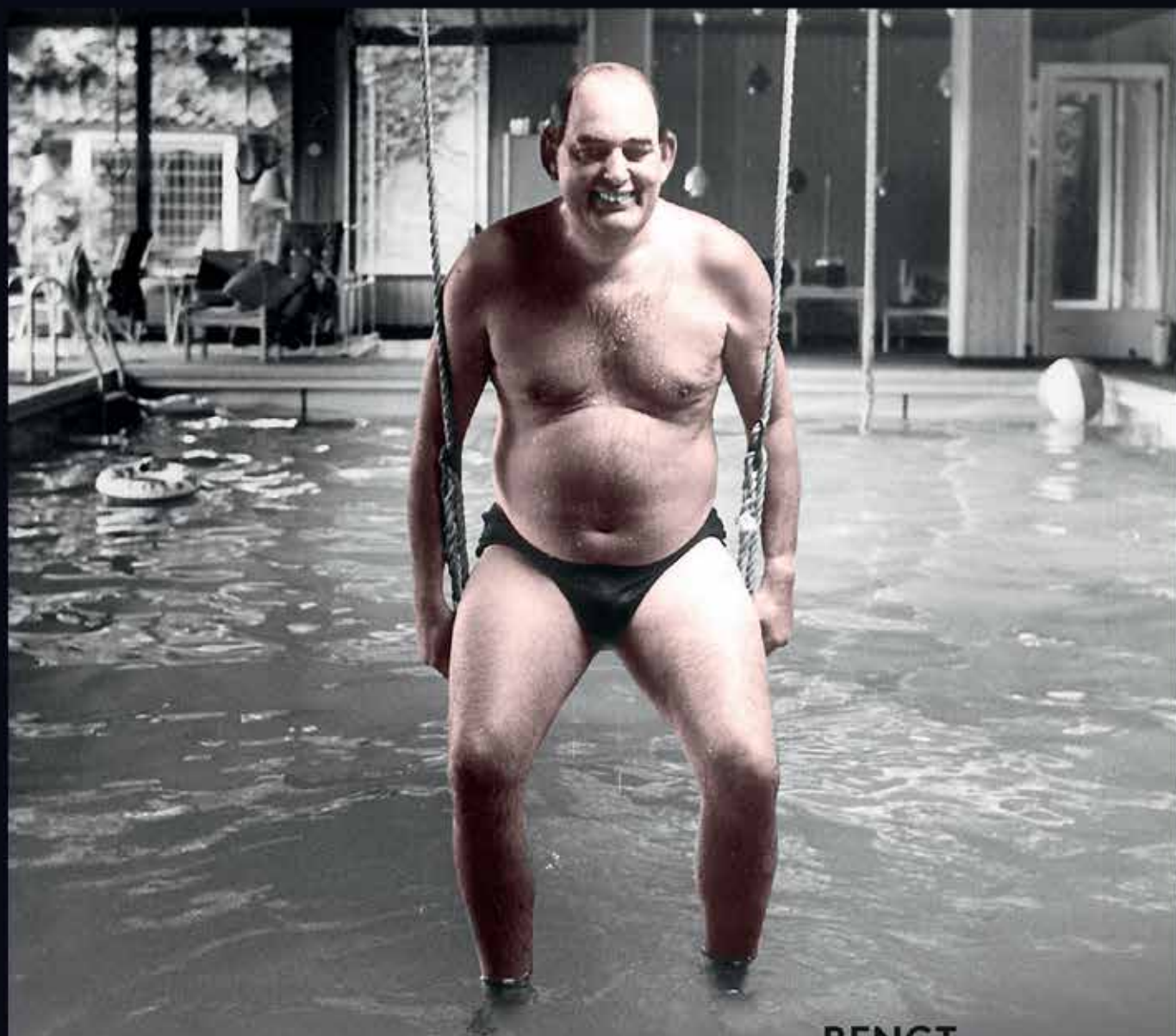
SD har inte samma bakgrund som missnöjespartierna i grannländerna och har tillsvidare inte uppnått en liknande vågmästarroll, men partiet sväller och är konstant nummer två efter socialdemokraterna i alla gallupar. SD är politiskt isolerat och riksdagsvalet 2018 blir en värdemätare på partiets politik som fokuserar på problem relaterade till invandringen.

I sin bok valde Lindroth att förbigå Island med motiveringen att där inte finns ett framgångsrikt populistiskt parti (möjligen med undantag av Piratpartiet).

Hur ser Lindroth situationen idag, två år efter att boken 'Väljarnas hämnd' utkomit?

- Mycket har hänt sedan boken gavs ut, men det politiska landskapet består. Det har skett mycket i vår omvärld och om jag skulle skriva boken idag skulle jag placera in den politiska populismen i Norden i ett bredare europeiskt sammanhang. Men det är onekligen så att det finns en speciell form av populism i Norden, säger Lindroth.

'Väljarnas hämnd', Carlsson Forlag, er endnu ikke oversat til dansk. Men det bør den blive snarest, mener artiklens forfatter.

BENGT
LINDROTH
Carlssons

Väljarnas hämnd

Populism och nationalism i Norden

- Ser man på de populistiska rörelserna land för land kan man konstatera att Sannfinländarnas Timo Soini gradvis tappade intresset för det Sannfinländska projektet samtidigt som han uppenbarligen trivdes och trivs bra som utrikesminister. Han hade trovärdighet som ordförande i opposition och nådde målet att vara med och ta ansvar, men med tilltagande ansvar sprack partiet eftersom baklandet ville annat.
- I Danmark utnyttjar DF sin förhållandevis lågmälda framtoning till att påverka regeringens politik och nu när socialdemokraterna under Mette Fredriksen justerat sin ståndpunkt och intar en mer kritisk inställning till invandrings- och asylfrågor bildar de två oppositionspartierna en gemensam front gentemot regeringen.
- I Norge klarade FrP sin första mandatperiod i regeringen bra. Siv Jensen har fört en ansvarig politik som finansminister, men samtidigt lyckats få högerregeringen att höja anslagen för vissa samhällsgrupper och därmed knipit lite från oljefonden. FrP spelar på två strängar. Jensen för en ansvarsfull politik, medan integrationsminister Sylvi Listhaug står för de populistiska utspelen.

Lindroth ställer fyra frågor som uppföljning på sin bok. I vilken grad har FrP, DF, Sannf och SD

- Fler frågor än invandring och asylpolitik på sin agenda?
- Försökt ändra i den liberala demokratin?
- Influera övriga partiers åsikter och attityder?
- Påverkat media och opinionsbildning?

Lindroths svar lyder:

- DF och FrP har i viss mån också drivit andra politiska frågor än sådana som handlar om invandring och asylpolitik. Sannf inte lika mycket och SD inte överhuvudtaget.
- Det finns inga tecken på att de populistiska partierna försökt ändra på den liberala demokratin. I takt med den förändring som skett i Europa, närmast i Polen och Ungern, har visserligen inget av de nordiska partierna tagit ställning för regimerna där, men det har inte hindrat enskilda framträdande medlemmar i framför allt DF och SD att uttrycka sympatier

för deras kritik av "den liberala demokratin" och av EU. Inom FrP lyser såna inlägg med sin frånvaro. I Finland har Soini inte visat intresse för den typen av retorik, men det förekommer nog hos Sannfinländarnas nuvarande ordförande Jussi Halla-aho. Om jag skrev boken idag skulle jag fokusera mera på den här aspekten.

- Populisterna har i hög grad influerat övriga partier och de politiska samtalen i allmänhet. Det finns det flera exempel på. Danska socialdemokraterna under Mette Fredriksen är kanske det tydligaste exemplet.
- När det gäller media och opinionsbildningen finns det nyansskillnaderna mellan de nordiska länderna, men det är helt klart att dagens medieklimat gynnar politiska populisterna. Det finns fler kanaler att sprida sitt budskap genom och utan några spärrar och de korta slagkraftiga formuleringarna som populisterna behärskar får genomslagskraft. Det finns klara belägg i forskningen för att mängden publicitet i sig själv gynnar de populistiska partierna trots att den i regel är av negativ karaktär, kanske gäller detta särskilt Sverige och SD.

Henrik Wilén er forbundssekretær i Foreningerne Nordens Forbund, som har kontor i København.

Danmark-Finland 100 år i dag!

ТЕЛЕГРАММА
Sähkösanoma - Telegram

№ 56

Прим. №

Ваша телеграмма

Принимал

№ 1012/10 86 10 18 55 = DC

1918 den 18 januari
res. i H. S. P. final
Saml. telegram afsl. 23/18
B. S. U. A. 7/2 1918

Класс	Содержимое телеграммы	Тарифная ставка	Время отправления	Время получения

Содержимое телеграммы: 1) Сообщение о рождении, 2) Сообщение о смерти, 3) Сообщение о браке, 4) Сообщение о смерти, 5) Сообщение о рождении, 6) Сообщение о смерти, 7) Сообщение о браке, 8) Сообщение о смерти, 9) Сообщение о рождении, 10) Сообщение о смерти, 11) Сообщение о браке, 12) Сообщение о смерти, 13) Сообщение о рождении, 14) Сообщение о смерти, 15) Сообщение о браке, 16) Сообщение о смерти, 17) Сообщение о рождении, 18) Сообщение о смерти, 19) Сообщение о браке, 20) Сообщение о смерти, 21) Сообщение о рождении, 22) Сообщение о смерти, 23) Сообщение о браке, 24) Сообщение о смерти, 25) Сообщение о рождении, 26) Сообщение о смерти, 27) Сообщение о браке, 28) Сообщение о смерти, 29) Сообщение о рождении, 30) Сообщение о смерти, 31) Сообщение о браке, 32) Сообщение о смерти, 33) Сообщение о рождении, 34) Сообщение о смерти, 35) Сообщение о браке, 36) Сообщение о смерти, 37) Сообщение о рождении, 38) Сообщение о смерти, 39) Сообщение о браке, 40) Сообщение о смерти, 41) Сообщение о рождении, 42) Сообщение о смерти, 43) Сообщение о браке, 44) Сообщение о смерти, 45) Сообщение о рождении, 46) Сообщение о смерти, 47) Сообщение о браке, 48) Сообщение о смерти, 49) Сообщение о рождении, 50) Сообщение о смерти, 51) Сообщение о браке, 52) Сообщение о смерти, 53) Сообщение о рождении, 54) Сообщение о смерти, 55) Сообщение о браке, 56) Сообщение о смерти, 57) Сообщение о рождении, 58) Сообщение о смерти, 59) Сообщение о браке, 60) Сообщение о смерти, 61) Сообщение о рождении, 62) Сообщение о смерти, 63) Сообщение о браке, 64) Сообщение о смерти, 65) Сообщение о рождении, 66) Сообщение о смерти, 67) Сообщение о браке, 68) Сообщение о смерти, 69) Сообщение о рождении, 70) Сообщение о смерти, 71) Сообщение о браке, 72) Сообщение о смерти, 73) Сообщение о рождении, 74) Сообщение о смерти, 75) Сообщение о браке, 76) Сообщение о смерти, 77) Сообщение о рождении, 78) Сообщение о смерти, 79) Сообщение о браке, 80) Сообщение о смерти, 81) Сообщение о рождении, 82) Сообщение о смерти, 83) Сообщение о браке, 84) Сообщение о смерти, 85) Сообщение о рождении, 86) Сообщение о смерти, 87) Сообщение о браке, 88) Сообщение о смерти, 89) Сообщение о рождении, 90) Сообщение о смерти, 91) Сообщение о браке, 92) Сообщение о смерти, 93) Сообщение о рождении, 94) Сообщение о смерти, 95) Сообщение о браке, 96) Сообщение о смерти, 97) Сообщение о рождении, 98) Сообщение о смерти, 99) Сообщение о браке, 100) Сообщение о смерти.

1) Сообщение о рождении, 2) Сообщение о смерти, 3) Сообщение о браке, 4) Сообщение о смерти, 5) Сообщение о рождении, 6) Сообщение о смерти, 7) Сообщение о браке, 8) Сообщение о смерти, 9) Сообщение о рождении, 10) Сообщение о смерти, 11) Сообщение о браке, 12) Сообщение о смерти, 13) Сообщение о рождении, 14) Сообщение о смерти, 15) Сообщение о браке, 16) Сообщение о смерти, 17) Сообщение о рождении, 18) Сообщение о смерти, 19) Сообщение о браке, 20) Сообщение о смерти, 21) Сообщение о рождении, 22) Сообщение о смерти, 23) Сообщение о браке, 24) Сообщение о смерти, 25) Сообщение о рождении, 26) Сообщение о смерти, 27) Сообщение о браке, 28) Сообщение о смерти, 29) Сообщение о рождении, 30) Сообщение о смерти, 31) Сообщение о браке, 32) Сообщение о смерти, 33) Сообщение о рождении, 34) Сообщение о смерти, 35) Сообщение о браке, 36) Сообщение о смерти, 37) Сообщение о рождении, 38) Сообщение о смерти, 39) Сообщение о браке, 40) Сообщение о смерти, 41) Сообщение о рождении, 42) Сообщение о смерти, 43) Сообщение о браке, 44) Сообщение о смерти, 45) Сообщение о рождении, 46) Сообщение о смерти, 47) Сообщение о браке, 48) Сообщение о смерти, 49) Сообщение о рождении, 50) Сообщение о смерти, 51) Сообщение о браке, 52) Сообщение о смерти, 53) Сообщение о рождении, 54) Сообщение о смерти, 55) Сообщение о браке, 56) Сообщение о смерти, 57) Сообщение о рождении, 58) Сообщение о смерти, 59) Сообщение о браке, 60) Сообщение о смерти, 61) Сообщение о рождении, 62) Сообщение о смерти, 63) Сообщение о браке, 64) Сообщение о смерти, 65) Сообщение о рождении, 66) Сообщение о смерти, 67) Сообщение о браке, 68) Сообщение о смерти, 69) Сообщение о рождении, 70) Сообщение о смерти, 71) Сообщение о браке, 72) Сообщение о смерти, 73) Сообщение о рождении, 74) Сообщение о смерти, 75) Сообщение о браке, 76) Сообщение о смерти, 77) Сообщение о рождении, 78) Сообщение о смерти, 79) Сообщение о браке, 80) Сообщение о смерти, 81) Сообщение о рождении, 82) Сообщение о смерти, 83) Сообщение о браке, 84) Сообщение о смерти, 85) Сообщение о рождении, 86) Сообщение о смерти, 87) Сообщение о браке, 88) Сообщение о смерти, 89) Сообщение о рождении, 90) Сообщение о смерти, 91) Сообщение о браке, 92) Сообщение о смерти, 93) Сообщение о рождении, 94) Сообщение о смерти, 95) Сообщение о браке, 96) Сообщение о смерти, 97) Сообщение о рождении, 98) Сообщение о смерти, 99) Сообщение о браке, 100) Сообщение о смерти.

Her er dokumentationen for fast forbindelse mellem Danmark og Finland. Den står – om ikke sort på hvidt, så sort på et meget gulnet telegram fra udenrigsminister Scavenius, afsendt den 10. januar 1917, kl. 18.55.

Ja, men har vi ikke fejret Finlands selvstændighed med pomp og pragt i 2017? Jo, men præcis på udgivelsesdatoen for denne udgave af NORDEN NU, 10. januar er det 100 år siden, at Danmark og Finland etablerede diplomatiske forbindelser. Der er altså grund til også at fejre vores finske forbindelser i år.

Har du et forslag til markering af året, da send det gerne til Danmarks ambassade i Helsingfors. Send til ambassadens souschef, ambassaderåd, Jens Chr. Andersen: jensan@um.dk, som direkte opfordrer Foreningen NORDENs medlemmer til at give sig til kende.

Der er udarbejdet et særligt logo og twitter hashtag #dkfin100 til anvendelse i forbindelse med 100-året. Logoet er et papirklip af H. C. Andersen, hvor svanen står centralt, idet den er nationalfugl i begge lande.

Tid at nytænke det nordisk-baltiske samarbejde

Estland, Letland og Litauen har de seneste årtier gennemgået en enorm forandring, og de nordiske lande har ydet et afgørende bidrag til deres omstilling. Med hele udviklingen i Baltikum er tiden dog ved at løbe fra forbindelser baseret på hjælp fra Norden til Baltikum og vi har brug for en ny form for samarbejde.

Af Peter Fjerring

Det var en fornøjelse at læse interviewet med Uffe Ellemann-Jensen i oktober-udgaven af NORDEN NU. Spændende med både tilbageblikket på de baltiske landes start på uafhængigheden i 1990'erne og analysen af den aktuelle situation i Østersø-området.

Nordisk hjælp til genopbygning

Når man lader tankerne glide tilbage på tiden efter Baltikums selvstændighed i 1991, så var der dengang utrolig meget at tage fat på. De baltiske lande befandt sig i en udbredt mangelsituation og fra de nordiske landes side blev der gjort en kæmpe indsats med at hjælpe vores nye nabolande. Med alt fra udstyr til skoler og hospitaler til viden og rådgivning på områder som miljøbeskyttelse og demokrati. Der var stor opmærksomhed i de nordiske landes medier og en lang række offentlige støtteprogrammer til projekter i Baltikum.

Nu er der gået et kvart århundrede siden selvstændigheden og Baltikum har oplevet – selvfølgelig med en del bump hen ad vejen – en stærk udvikling med økonomisk fremgang, reformer af de offentlige institutioner og medlemskab af EU og NATO. Man må sige, at fremgangen er velfortjent, når man tænker på de lidelser, landene tidligere har været udsat for.

Men Baltikum er samtidig gledet lidt i baggrunden i de nordiske lande. Selvfølgelig har vi mange og velfungerede forbindelser til de baltiske lande inden for handel, uddannelse, kultur og forsvarssamarbejde. Også selvom vi ikke altid hører om succeshistorierne.

Når vi ikke hører så meget om det, kan det skyldes, at vores relationer til Baltikum ikke er forbundne med så meget nyhedsværdi som tidligere. Den knap så store opmærksomhed betyder givetvist også,

at vores syn på Baltikum ikke altid er lige opdateret. Mange vil sikkert stadig tænke på landene som underudviklede på baggrund af indtryk, vi har tilbage fra 1990'erne.

Ikke længere udviklingslande

Men vi må vænne os til ikke længere at betragte Baltikum som en lillebror. Som udviklingslande, vi på alle måder skal bistå og hjælpe. De baltiske lande står måske ikke på spring til at overhale Norden, men de kan på mange felter matche os.

På områder som miljøbeskyttelse og erhvervsklima har Baltikum gjort store fremskridt, der betyder, at de i international sammenhæng rangeres næsten lige så godt som de nordiske lande. Et par eksempler: Estland har i mange år været Europas førende land inden for digitalisering og it-løsninger. Letland er meget langt fremme i landets naturbeskyttelse og brug af vedvarende energi og Litauen står stærkt på fødevarerområdet, hvor de er gode til at få afsat nicheprodukter og lokale specialiteter.

En af grundene til at det nordisk-baltiske samarbejde har brug for fornyelse er derfor også, at hele behovet for 'bistandsfilosofien' – at Baltikum har brug for hjælp fra Norden – er mindre udtalt i dag end tidligere. Et styrket samarbejde med Baltikum drejer sig derfor ikke bare om, at Norden skal lære fra sig og tilbyde dem vores erfaringer. Det vil stille Norden stærkt, hvis vi bliver bedre til at udnytte den værdifulde viden, som findes i de baltiske lande.

Med i nordisk samarbejde

En ny form for nordisk-baltisk samarbejde kunne derfor bestå i, at de nordiske støtteprogrammer, mødefora og konferencer i højere grad blev indrettet på, at Norden

rent faktisk også har meget at lære af Baltikum. Alene begrebet 'nordisk-baltisk' eller 'fem plus tre' (som nogle også ynder at kalde det) antyder, at der er to forskellige parter i samarbejdet.

Interviewet med Uffe Ellemann-Jensen slutter med en omtale af, at den nuværende minister for nordisk samarbejde, hans datter Karen Ellemann for et par år siden foreslog – lidt som en provokation – at nedlægge Nordisk Råd.

Men er det en provokation eller et reelt behov at se nærmere på den institutionelle opbygning i Norden? Måske en dag man skulle overveje at optage de baltiske lande som fuldgældige medlemmer af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og andre nordiske institutioner – også selvom det vil medføre nogle praktiske udfordringer omkring arbejdssprog (møder og dokumenter kan med Baltikums tilstedeværelse ikke længere være på de nordiske sprog, engelsk bliver reelt arbejdssproget). En sådan udvidelse af de nordiske institutioner er ikke så meget tænkt som hjælp og bistand til de baltiske lande, men lige så meget som et tættere samarbejde i de nordiske landes egeninteresse.

Peter Fjerring er bestyrelsesmedlem i Foreningen Danmark-Letland - og medlem af Foreningen Norden.

Baltikum haler ind på Norden

Lande i verden med bedste miljøbeskyttelse

1. Finland
2. Island
3. Sverige
4. Danmark
8. Estland
17. Norge
22. Letland
23. Litauen

Kilde:
'World Environmental Performance Index' (2016). 180 lande fik bedømt deres miljøbeskyttelse.

Lande i verden med bedste erhvervsklima

1. New Zealand
2. Singapore
3. Danmark
6. Norge
9. Sverige
12. Estland
14. Letland
21. Litauen

Kilde:
Verdensbankens indeks 'Doing business' (2016). 190 lande fik bedømt deres erhvervsklima.

Ungdommen i de baltiske lande tror på fremtiden – her tre unge litauere fotograferet foran tv-tårnet i Vilnius. Foto: Tomas Lopata/Norden.org

Foreningen Danmark-Letland

Foreningen Danmark-Letland er en almennyttig forening med det formål at styrke og udvikle venskabet og samarbejdet mellem de to lande og at drive informationsvirksomhed om Letland. Foreningen blev stiftet i 1992. Som medlem kan optages enkeltpersoner, foreninger, virksomheder og kommuner med interesse for dansk-lettiske relationer. Foreningen har omkring 100 individuelle medlemmer og kontingentet for enkeltpersoner er i øjeblikket 250 kr. om året. Læs mere på hjemmesiden www.danmark-letland.dk.

Kendetegn for nordisk litteratur

Den norske forfatter og forlægger Geir Gulliksen, giver sit bud på, hvad det er, der gør nordisk litteratur til noget helt særligt.

Af Camilla Ranfelt

Hvad er det særlige ved nordisk litteratur?

Ja, hvad er det med nordisk litteratur? Er det noget, som er anderledes fra anden litteratur? Jeg læste længe svensk og dansk litteratur for at slippe væk fra det norske samfund, bare det at læse på dansk og svensk er for en nordmand som at komme lidt væk fra det hjemlige. På svensk kan man sige 'återvändsgränd' (blindgyde eller umulig situation, red.), et så smukt og fortryllet ord! På dansk kan man sige 'sølle', kort og enkelt og fuldstændig udslettende, to enkle stavelser, som gør alt så meget klarere. Jeg har læst nordiske forfattere, siden jeg begyndte at læse for alvor. Kirsten Thorup, Kerstin Ekmann, Lars Norén, Naja Marie Aidt, jeg læser dem, som om de er et eksistentielt pensum, jeg er nødt til at forholde mig til. Jeg læser dem for at forstå, hvor og hvem jeg selv er, jeg læser dem altså på samme måde, som vi forestillede os, at nationallitteraturen skulle læses. Men jeg læste hellere Strindberg end Ibsen, hellere Blixen og Brøgger end Bjørnson og Hamsun. Norden er jo ikke en nation, tværtimod virker forskellene mellem de nordiske lande langt mere påfaldende end lighederne, er det ikke sandt? Og så alligevel. Jeg læste Lars Ahlin og Tove Ditlevsen for at forstå mig selv og den verden, jeg kom til, og jeg har altid følt mig hjemme hos dem, de danske og svenske forfattere – også når de skriver om andre lande eller tider, som Gunner Ekelöf eller Henrik Nordbrandt. Hvad er det med nordisk litteratur? Nabolanden litteratur ligger tæt på det, som er kendt, og alligevel er den ofte fremmed, ofte stødende og opklarende.

Hvad skyldes nordisk litteraturs popularitet?

Er det mon alvoren, den eksistentielle alvor? Eller er det tværtimod letheden? Letheden hvormed den store alvor beskrives? Eller er det en slags forpligtigelse over for det virkelige? Eller er det en forpligtigelse over for det, som virker uvirkeligt i det virkelige? Ja, det tror jeg! De bedste nordiske forfattere skriver stenhårdt og levende om det, som ingen aner findes, før de læser om det. Nordiske krimiforfattere har med god grund været kendt for at vise, at de almindelige dage, de almindelige omgivelser og de almindelige mennesker bærer på grusomme gåder. Men det kan de gøre, fordi den nordiske litteratur så længe har forsøgt at under-

søge, hvem vi er, vi der lever her. Hvem er vi? Det tror jeg fuldt og fast på, at vi må gå til den seriøse skønlitteratur for at forstå.

Hvad håber du, vi kommer til at se mere af de i kommende år?

Jeg håber på romaner, som undersøger vores hemmeligheder, alt vi ikke ved eller ikke vil vide om os selv. Jeg ønsker mig romaner, som skriver hul på den tynde hinde, vi ofte tror, er virkeligheden.

Interviewet er foretaget for BogForum

PRESSEN SKREV:

"Litterært imponerende
... en af efterårets bedste bøger."

KLASSEKAMPEN

"Et skarpt og gribende billede
af tavsheden efter en samlivskrise."

AFTENPOSTEN

"Stærkt om kærlighed, sex og bedrag."

DAGSAVISEN

"En fantastisk roman."

SYDSVENSKAN

"En poetisk og meget smuk
bog om kærligheden."

EXPRESSEN

"En roman som ikke ligner
nogen anden."

AFTONBLADET

Geir Gulliken

Geir Gulliksen, født 1963, er norsk forfatter og forlægger på Forlaget Oktober. Han debuterede i 1986 og har skrevet digte, essays, skuespil, børnebøger og adskillige romaner, bl.a. *Tjuendedagen* (2009), *Forenkling* (2010) og *Bøjde knær* (2012). I 2012 modtog han Aschehougprisen for sit forfatterskab.

Historie om et ægteskab udkom i Norge i 2015, blev nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris i 2016 og er solgt til en lang række lande. Udkom på dansk i marts 2017 på forlaget Politikens Forlag/Hr. Ferdinand.

Geir Gulliksen: Nabo-landenes litteratur ligger tæt på det, som er kendt, og alligevel er den ofte fremmed, ofte stødende og opklarende.

Foto: Baard Henriksen.

"Jeg bliver nødt til at tænke mig til hvordan det var for hende det efterår, en af de dage før det hele skete."

Sådan lyder en af de første sætninger i denne roman der handler om et ægteskab, fortalt efter det hele er forbi. Han forsøger at finde ud af hvordan hans ægteskab kunne gå i stykker, når han og hans kone faktisk elskede hinanden og ville hinanden det bedste. Det gør han ved at forsøge at se sig selv og forholdet gennem hende, sådan som han forestiller sig at hun kan have oplevet det.

Historie om et ægteskab er en fortælling om hvad kærlighed er og kan være, og om hvordan vi forvalter den i en tid hvor synet på kærlighed og køn ændrer sig radikalt.

WWW.CKFORLAG.DK

GEIR GULLIKSEN

HISTORIE OM ET ÆGTESKAB

C/K

Gulliksens nyeste roman er 'Historie om et ægteskab', en roman om kærlighed, moderne samliv og ægteskabets forlis.

Du er medlem – er din familie, dine venner og kolleger?

Hvorfor Norden?

Flere får øjnene op for værdierne i det nordiske samarbejde. Det nordiske samarbejde får større betydning i en globaliseret verden. Danske virksomheder bruger i højere grad end tidligere det nordiske marked. Den folkelige opbakning til Norden er enorm. Fra nord til syd, fra øst til vest er den folkelige opbakning til det nordiske samarbejde uden sidestykke. Det nordiske samarbejde er skabt af folket – nedefra og op. Norden er den mest homogene region i verden.

Nordisk samarbejde er ikke vendt mod andre, hverken handelspolitisk eller militært.

Nordens globaliseringsdagsorden er folkelig og bygger på at 'Globaliseringens styrke skal ikke findes i ensartetheden, men i samarbejdet mellem forskellighederne'.

Du kan styrke Norden

Dit medlemskab af Foreningen NORDEN betyder, at beslutningstagere og myndigheder bliver nødt til at tage det nordiske samarbejde mere alvorligt. Flere medlemmer giver større nordisk styrke.

Du får oplevelser

Spændende foredrag, kulturelle begivenheder, det nordiske venneskabsbysamarbejde, læsekredse, nordiske film, fællesspisning, rejser i Norden og udvekslingsrejser for unge.

Du får netværk

Kendskab giver venskab. Foreningen NORDEN tilbyder konkret nordisk samarbejde og nordiske netværk. Folkelige kontakter og oplevelser er bærende for vores aktiviteter på lokalt, nationalt og nordisk plan. Vi er 10.000 medlemmer i 100 afdelinger.

Du støtter en god ide

Som medlem af Foreningen NORDEN støtter du en ide om at samarbejde mellem beslægtede nabo-lande giver øget velstand, solidaritet og menneskelig tilfredshed.

Medlemskab koster blot 285 kr. om året. 370 kr. for en husstand, 185 kr. for pensionister, 225 kr. for pensionistpar.

Meld dig ind på foreningen-norden.dk eller send en mail til: landskonto-ret@foreningen-norden.dk

FORENINGEN
NORDEN